

MEDZINÁRODNÝ BESTSELLER
POKRAČOVANIE PILIEROV ZEME

KEN
FOLLETT

NA VEKY
VEKOV

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

KEN
FOLLETT

NA VEKY
VEKOV

TATRAN

Z anglického originálu WORLD WITHOUT END,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Signet, an imprint of Dutton NAL.,
a member of Penguin Putnam Inc., New York 2007,
preložil Ján Kamenistý.
Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2024 ako 5485. publikácia
a 200. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov.
Vydanie II.
Prebal, väzbu a predsádky navrhol AldoDesign, Bratislava.
Zodpovedný redaktor Jaroslav Hochel
Jazykové redaktorky Eva Melichárková, Mária Smoláriková
a Eva Mládeková
Technický redaktor Jaroslav Zdražil
Sadzba RS servis, Bratislava
Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Copyright © 2007 by Ken Follett
Translation © Ján Kamenistý 2011
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2024

ISBN 978-80-222-1522-0

Venujem Barbare

1. ČASŤ

1. november 1327

1

Gwenda mala osem rokov, ale tmy sa nebála. Otvorila oči, nevidela však nič. Nenaháňalo jej to strach. Vedela, kde je. Nachádzala sa v kingsbridgeskom opátstve, v dlhej kamennej budove, ktorú nazývali nemocnica. Ležala na zemi postlanej slamou. Vedľa nej ležala jej matka a podľa pachu teplého mlieka Gwenda súdila, že matka dojčí nového súrodenca, ktorému ešte nestačili dať meno. Vedľa mamy ležal otec a ešte ďalej Gwendin starší brat Philemon. Brat mal dvanásť rokov.

Nemocnica bola preplnená, a hoci v tme nevidela na ďalšie rodiny uložené na zemi, zhrčené ako ovce v košiari, cítila prenikavý pach ich teplých tiel. Nasledujúci deň bude Všetkých svätých. Tohto roku pripadne sviatok na nedeľu, takže bude mimoriadne posvätný. Ako tradične, noc pred prvým novembrom bol Halloween. Bola nebezpečná, pretože počas nej sa všade voľne potulovali zlí duchovia. Do Kingsbridgea sa podobne ako Gwendina rodina nahrnuli stovky ľudí z okolitých dedín, aby sviatky strávili v posvätených priestoroch opátstva. Ráno pôjdu na omšu.

Ako všetci citliví ľudia aj Gwenda sa bála zlých duchov; väčšmi sa však bála toho, čo musela vykonať počas bohoslužieb.

Civela do tmy a pokúšala sa nemyslieť na to, čo jej naháňalo toľký strach. Vedela, že v stene priamo oproti nej je oblúkové okno. V okne nebolo sklo – zasklené okná mali len najvýznamnejšie budovy –, ale studenému jesennému vzduchu bránila prenikať dnu roleta z plátna. Miesto, kde tušila okno, ešte neosivelo brieždením. Bola tomu rada. Netešila sa, že svitne ráno.

Nevidela nič, ale počuť bolo všeličo. Slama, ktorá pokrývala celú dlážku, ustavične šušťala, ako sa ľudia v spánku prehadzovali alebo dvíhali. Zaplakalo akési dieťa – pravdepodobne sa prebudilo zo sna – a vzápätí ho utíšili matkine tlmené nežnosťky. Občas sa ozvali aj spoly artikulované slová, kto-

ré ktosi zahundral zo spánku. Kdesi v kúte sa akási dvojica venovala činnosti, akú rodičia síce robievajú, ale nikdy sa o nej nezmienia. Gwenda ich počínanie nazývala fučaním, pretože lepší výraz prosto nenachádzala.

Onedlho sa predsa len zjavilo svetlo. Z dverí za oltárom na východnom konci dlhej miestnosti vyšiel mních so sviecou. Postavil ju na oltár, zažal od nej tenkú voskovicu, potom obišiel celú miestnosť a pozažíhal lampy na stenách. Po každý raz, keď zažal lampu, dopadol na stenu ako odraz jej svetla jeho tieň a sviečka v jeho ruke sa dotkla knôtu sviečky v ruke tieňa.

Silnejúce svetlo čoraz väčšmi odhaľovalo rady pokrútených ľudských tiel ležiacich na zemi, zamotaných do hrubých vlnených plášťov alebo túliacich sa k susedom, aby sa od nich zahriali. Chorí ležali na lôžkach neďaleko oltára, kde im najväčšmi mohla pomôcť posvätnosť miesta. Na opačnom konci miestnosti bolo schodisko, viedlo na poschodie, kde boli ubytovaní vznešenejší návštevníci; bol tam aj gróf zo Shiringu a časť jeho rodiny. Mních zastal nad Gwendou, aby zažal lampu nad jej hlavou. Zachytil jej pohľad a usmial sa. V narastajúcom plamienku si pozorne prezrela jeho tvár. Spoznala ho – bol to brat Godwyn. Bol mladý a pekný a včera večer sa milo zhováral s Philemonom.

Hneď vedľa Gwendy oddychovala ďalšia rodina z ich dediny: Samuel, bohatý sedliak s veľkým kusom zeme, jeho žena a dvaja synovia. Mladší z nich, Wulfric, bol otravný šesťročný chlapec, ktorý sa nazdal, že najzábavnejšie na svete je obhadzovať dievčatá žaludmi a vzápätí utiecť.

Gwendinej rodine sa nedarilo. Jej otec nemal nijakú zem, dával sa najímať každému, kto mu za prácu zaplatil. V lete sa práca zvyčajne našla, ba bolo jej dosť, lenže keď zožali a z polí zavanul chlad, rodina neraz hladovala.

Vtedy musela Gwenda kradnúť.

Predstavovala si, ako ju raz chytia: silná ruka ju zdrapí za rameno, pevne ju zovrie, takže sa nebude vladať vyslobodiť, len sa bude bezmocne metať, a prísny hlas povie: „Takže tak, ty malá zlodejka!“ Potom zažije bolestivé a ponižujúce úderý bičom a neskôr to najhoršie – príde o ruku. Odnú jej ju.

Presne taký trest postihol jej otca. Ľavá ruka sa mu končila oškľivým zvráskaveným pahýľom. Celkom dobre si však poradil aj s jednou rukou – udržal v nej lopatu, vedel osedlať koňa a dokonca aj uplietol sieť na vtáky –, ale aj napriek tomu bol na jar posledným robotníkom, ktorého najímali na práce na poli, a prvým, ktorého na jeseň prepúšťali. Zbytočne by odchádzal z dediny a hľadal si prácu niekde inde; zmrzačená ruka prijasne svedčila o tom, že je zlodej, a nikto by ho do práce

neprijal. Keď sa predsa len vydal kamsi na cestu, zabalil si kýpeť do rukavice, aby sa ho nestránil každý neznámy, s ktorým sa stretne. Nadlho sa mu však oklamať ľudí nepodarilo.

Gwenda nevidela na vlastné oči, ako otca potrestali. Stalo sa to ešte pred jej narodením. Často si to však predstavovala. Vo chvíľach, ako bola táto, si nemohla pomôcť, mákali ju vidiny, že čosi podobné sa deje aj jej. V duchu videla, ako sa ostrie sekery prudko blíži k jej zápästiu, ako jej pretína kožu a kosti, ako jej oddeľuje zápästie od zvyšku ruky, takže sa už nikdy nebude dať znova k nej pripojiť; v takej chvíli prudko zvierala pery, aby sa jej z úst nevydral výkrik.

Ludia okolo nej vstávali, preťahovali si údy, zívali a pretierali si tváre. Gwenda vstala a vytriasla si šaty. Odev zdedila po staršom bratovi. Mala oblečenú dlhú vlnenú košelu, ktorá jej siahala až po kolená, na nej tuniku, ktorú okolo pásu sťahoval opasok z konopných motúzov. Topánky mali kedysi šnúrky, lenže očká, ktorými sa prevliekali, sa poroztrhali a šnúrky sa stratili, preto si ich priväzovala k chodidlám slamenými povrieslami. Vlasý si pozastrkávala do čiapky, ktorú ušili z veveričích chvostíkov. Tým aj skončila s obliekaním.

Zachytila otcov pohľad. Kradmo ukázal na rodinku na druhej strane cestičky. Bol to manželský pár s dvoma synmi, len o málo staršími ako Gwenda. Muž bol malý a útly a nosil ryšavú bradu, ktorá sa mu jednodaj kučeravila. Pripínal si meč, čo znamenalo, že je alebo vojak, alebo rytier; obyčajní ľudia nesmeli nosiť meče. Jeho manželka bola pomenšia žena s rúznym vystupovaním a tvárou, na ktorej sa zračila mrzutosť. Práve keď si ich Gwenda pozorne prezerala, brat Godwyn úctivo kývol hlavou a povedal: „Dobré ráno, sir Gerald, lady Maud.“

Gwenda pochopila, čo pritiahlo otcovu pozornosť. Sir Gerald mal na opasku remencom pripevnený mešec s peniazmi. Vrecúško vyzeralo, akoby sa v ňom nachádzalo niekoľko stoviek malých, tenkých strieborných penci, polpenci a štvrtpenci, ktoré predstavovali anglickú menu – peňazí mohlo byť v mešci toľko, že jej otec by na ne musel pracovať celý rok, pravda, ak by našiel zamestnanie. Bolo v ňom viac, ako by vystačilo na prežitie rodiny do jarnej orby. V mešci sa mohlo nachádzať aj zopár cudzích zlatých mincí, florinov z Florencie či dokonca dukátov z Benátok.

Gwenda skrývala v drevenej pošvičke zavesenej na koženom remenici na krku nožík. Stačí krátky pohyb, britké ostrie v mihu prereže remenec a mešec jej spadne do dlane. Pravda, sir Gerald môže zacítiť neobvyklý dotyk a zdrapiť ju skôr, ako skutok dokončí...

Godwyn zvýšil hlas, takže prekričal šum naokolo. „Z milosti Ježiša

Krista, ktorý nás učil činiť dobro, budú raňajky po službách Božích,“ oznamoval. „Zatiaľ sa môžete napiť na dvore čistej vody zo studne. Po-užívajte, prosím, latríny, ktoré sú vonku – nemočte dnu!“

Mníchovia a mníšky prísne dbali na čistotu. Včera večer Godwyn prichytil malého šesťročného chlapčeka, ako v kúte ciká, a dal vyvieť celú rodinu. Ak nemali pencu na hostinec, museli stráviť chladnú októbrovú noc trasúc sa na kamennej dlažbe kolonády na severnej strane katedrály. Zvieratá do katedrály nepúšťali. Zahnali aj Gwendinho trojnohého psa Hopa. Premýšľala, kde asi strávil noc.

Keď rozžali všetky lampy, Godwyn otvoril veľké drevené dvere vedúce von z chrámu. Nočný vzduch okamžite sfarbil Gwende končeky uší a špičku nosa na červeno. Nocľazníci cez seba prehodili kabáty a začali sa trúsiť von. Pohl sa aj sir Gerald s rodinou. Gwendin otec s matkou sa zaradili hneď za neho. Gwenda a Philemon ich nasledovali.

Doteraz kradol vždy Philemon, lenže včera ho takmer prichytili. Stalo sa to na kingsbridgeskom jarmoku. Zo stánku talianskeho kupca zobral malú fľaštičku vzácného oleja, no vzápätí sa mu vyšmykla z ruky, takže to všetci videli. Spadla síce na zem, ale našťastie sa nerozbila. Musel predstierať, že o ňu len náhodou zavadil a zhodil ju z poličky.

Ešte donedávna bol Philemon malý a nenápadný ako Gwenda, za posledný rok však narástol o niekoľko palcov, zhrubol mu hlas, bol nemo-torný a ťažkopádny, akoby si nevedel zvyknúť na nové, o čosi väčšie te-lo. Včera večer, hneď po nehode s fľaštičkou oleja, otec rodine oznámil, že Philemon je na seriózne zlodejstvo priveľký a kradnúť bude odteraz Gwenda.

To preto prebdela väčšiu časť noci.

Philemon sa v skutočnosti volal Holger. Keď mal desať rokov, rozho-dol sa, že z neho bude mních, a vzápätí všetkým vravel, že si zmenil me-no na Philemon, čo znelo oveľa pobožnejšie. Prekvapilo ho, že väčšina ľudí sa podriadila jeho novému rozhodnutiu, hoci mama s otcom ho aj naďalej nazývali Holger.

Vyšli von z dverí. Pohľad im padol na dva rady mníšok trasúcich sa od zimy, ktoré mali v rukách pochodne, aby osvietili cestu z nemocnice do veľkej západnej brány kingsbridgeskej katedrály. Po končekoch pla-meňov pochodní poskakovali tieň, akoby sa škriatkovia a raráškovia noci držali mimo dohľadu a v diaľke, pretože rešpektovali posvätnosť mníšskeho stavu.

Gwenda očakávala, že vonku ju bude čakať Hop, lenže psa nebolo. Možno si kdesi našiel teplý kútik, v ktorom prenocoval. Cestou ku kos-tolu otec dbal, aby sa od sira Geralda priveľmi nevzdialili. Gwendu

ktosi zozadu bolestivo pokvákala za vlasy. Skríkla, nazdajúc sa, že je to škriatok; otočila sa a zazrela Wulfrica, šesťročného chlapčeka od susedov. So smiechom jej unikol z dosahu. Chlapcov otec však zrukol: „Prestaň!“ a strelil mu zaucho, až sa chlapček rozplakal.

Obrovský chrám sa týčil nad zhrčeným zástupom ako beztvárá masa. Iba nižšie časti sa črtali zreteľnejšie, v poskakujúcich svetelných lúčoch z pochodní vystupovali oblúky a zvislé priečniky sfarbené na červeno a oranžovo. Pred vchodom do katedrály zástup spomalil. Gwenda uvidela, že z náprotivnej strany sa blíži skupina ľudí z mesta. Zazdalo sa jej, že sú ich stovky, možno tisíce, hoci si nebola istá, koľko je tisíc ľudí, pretože až do toľko napočítat nevedela.

Dav krok za krokom postupoval vestibulom. Blikotajúce svetlo pochodní dopadalo na postavy vytesané do kameňa, stojace popri stenách. Akoby sa zvíjali v šialenom tanci. Celkom naspodku sa ocitli démoni a príšery. Gwenda upierala neistý pohľad na draky a dravé vtáky, na medveďa s ľudskou hlavou, na psa s dvoma telami a jednou tlamou. Niektorí démoni zápasili s ľuďmi; diabol zakladal akémusi človeku slučku okolo krku, príznak ponášajúci sa na líšku ťahal za vlasy ženu, orol, ktorý mal ruky, prebodával oštepom nahého muža. Nad týmito scénami vytvárali plynulý rad svätci chránení kamennými strieškami. Nad svätcami sedeli na trónoch apoštoli a celkom hore nad hlavným vchodom svätý Peter s kľúčom a svätý Pavol so zvitkom v rukách vrhali pohľady plné posvätné úcty na Ježiša Krista.

Gwenda dobre vedela, že Ježiš jej prikazuje, aby nehrešila, v opačnom prípade ju budú mučiť démoni; oveľa väčší strach ako démoni jej však naháňali ľudia. Ak by sa jej nepodarilo ukradnúť sirovi Geraldovi mešec s peniazmi, otec ju zbičuje. Ba čo horšie, jej rodina nebude mať čo jesť, iba polievku zo žaludov. A nakoniec aj oni dvaja s Philemonom budú celé týždne hladovať. Matke vyschnú prsia a nové dieťaťko umrie rovnako ako posledné dve. Otec sa na celé dni stratí z domu, a keď sa vráti, neprinesie nič pod zub, najviac ak vychudnutú volavku alebo pár veveričiek. Byť hladný bolo horšie ako dostať bičom – dlhšie to bolelo.

Kradnúť sa naučila ešte ako celkom malá: jabĺčko z predavačovho stánku, čerstvo znesené vajíčko priamo spod susedovej sliepky, nožík, ktorý odložil bezstarostný pijan v hostinci na stôl. Lenže kradnúť peniaze bolo čosi celkom iné. Ak by ju prichytili, ako okráda sira Geralda, nepomohlo by jej plakať a dúfať, že s ňou naložia ako s malou uličnicou, ako vtedy, keď potiahla dobrosrdečnej mníške pár krásnych kožených topánok. Prerezať remenec na mešci rytiera nebol bezvýznamný detský prehrešok, bol to zločin, akého sa dopúšťajú dospelí, a podľa toho by ju

aj potrestali. Pokúšala sa nemyslieť na to. Je malá, hybká a rýchla, k mešcu sa prikradne nanajvýš nenápadne, ako duch – pravda, ak sa predtým celá neroztrasie.

Širokánsky kostol sa zaplnil ľuďmi. V bočných lodiach mnísi v kapucniach držali v rukách pochodne, ktoré vrhali nepokojné červené svetlo. Piliere v hlavnej lodi chrámu sa vo výške strácali v tme. Zástup sa tisol ďalej k oltáru, ale Gwenda sa držala v blízkosti sira Geralda. Rytier s červenou bradou ani jeho vychudnutá žena si ju nevšimli. Ani ich dvaja synovia jej nevenovali pozornosť, nebola pre nich viac ako kamenné múry katedrály. Gwendina rodina sa držala vzadu; stratila ich z dohľadu.

Hlavná loď sa rýchlo zaplnila. Gwenda ešte nikdy nevidela toľko ľudí pokope: bolo tu rušnejšie ako počas jarmoku na trávniku pred katedrálou. Ľudia sa bodro vítali, na posvätnom mieste sa cítili v bezpečí pred zlými duchmi, hovor sa čoskoro premenil na všeobecný hluk.

Potom zazvonil zvonec a všetci zmĺkli.

Sir Gerald zastal vedľa akejsi rodiny z mesta. Mali na sebe plášte z krásnej látky, pravdepodobne to boli bohatí kupci s vlnou. Vedľa rytiera stálo asi desaťročné dievčatko. Gwenda zastala za sirom Geraldom a tým dievčatkom. Usilovala sa nevzbudzovať pozornosť, lenže na jej sklamanie na ňu dievčatko vrhalo zvedavé pohľady a povzbudzujúco sa usmievalo, ako keby jej chcelo dodať odvahy.

Mnísi, ktorí zo všetkých strán obkolesovali zástup, zahasili jednu pochodňu za druhou, až sa veľký chrám ocitol v úplnej tme.

Gwenda by bola rada vedela, či si dievčatko na ňu neskôr spomenie. Nielenže na Gwendu uprene hľadelo, ale na rozdiel od ostatných si ju pozorne prezeralo. Videlo ju, premýšľalo o nej, usúdilo, že má azda strach, a preto sa na ňu priateľsky usmialo. Lenže v katedrále boli stovky detí. V šere, ktoré tu vládlo, si nemohlo pevne vryť do pamäti jej črty... alebo azda áno? Gwenda sa pokúšala zahnať obavy.

V tme nebadane postúpila dopredu a nehlučne vkĺzla medzi dve postavy; z jednej strany pocítila mäkkú vlnu, z ktorej bol ušitý kabátik dievčatka, z druhej tuhú látku staršieho pláňa rytiera. Ocitla sa vo výhodnom postavení: už sa mohla pokúsiť ukradnúť mešec.

Siahla si na hrdlo a vybrala z pošvy nožík.

Ticho, ktoré sa rozhostilo v kostole, preťal náhly výkrik. Gwenda naň čakala – matka ju vopred upozornila, čo má v priebehu bohoslužby očakávať –, ale škrek ňou aj tak otriasol. Znelo to, akoby kohosi podrobovali strašným mukám.

Ozvalo sa ostré bubnovanie, ako keby ktosi udieral na kovovú platňu. Nasledovali ďalšie zvuky: kvílenie, šialený rehot, trúbenie na poľovnic-

ky roh, štrkotanie, zvieracie zvuky, cveng puknutého zvona. Medzi zhromaždenými sa rozplakalo dieťa, ďalšie sa k jeho náreku pripojilo. Niektorí dospeli sa nervózne zasmiali. Dobre vedeli, že zvuky vydávajú mnísi, ale aj tak to bola pekelná zvuková mätež.

Gwenda si so strachom uvedomila, že toto nie je vhodná chvíľa na ukradnutie mešca. Všetci boli napätí, striehli. Rytier by zacítil akýkoľvek dotyk.

Diabolský hluk ešte zosilnel, potom sa ozvali nové zvuky: hudba. Sprvu bola taká jemná, že Gwenda si nebola istá, či ju počuje. Mníšky spievali. Gwenda pocítila v tele napätie. Príhodná chvíľa je tu. Gwenda sa pohla ako duch a nepostrehnuteľná ako vzduch sa obrátila k sirovi Geraldovi.

Presne vedela, čo má oblečené. Mal na sebe ťažký krátky vlnený kabátec, ktorý mu v páse držal široký zdobený opasok. Mešec mu visel z opaska na koženom remenci. Na kabátci mal vyšívany plášť, drahý, ale už obnosený, vpredu so žltkastými kostenými gombíkmi. Niektoré gombíky si pozapínal, iné nie; keď sa upravoval, pravdepodobne bol ešte ospalý a lenilo sa mu zapnúť ich všetky, alebo to bolo preto, že cesta z nemocnice do chrámu bola taká krátka.

Gwenda sa tak ľahučko, ako sa len dalo, dotkla drobnou rukou pláštá. Predstavovala si, že jej dľaň a prsty sú pavúk, taký ľahulinký, že ho nemožno pocítiť. Pavúcou rukou prešla po prednej časti plášťa a našla v nej otvor. Vklzla pod okraj plášťa a prešla po ťažkom opasku, až sa dostala k mešcu.

Hudba znela čoraz hlasnejšie a rozruch utíchal. Z prednej časti zhromaždenia sa začal šíriť zbožný mrmot. Gwenda nedovidela na nič, vedela však, že na oltári zažali lampu, že svetlo z nej ožiarilo relikviár, cifrovanú, vyrezávanú a tepanú skrinku zo slonoviny a zlata, v ktorej sa nachádzali kosti svätého Adolfa a ktorá sa vo chvíli, keď zhasli svetlá, na oltári ešte nenachádzala. Dav sa pomkol dopredu, všetci sa usilovali dostať čo najbližšie k svätým pozostatkom. Gwenda sa ocitla stlačená medzi sirom Geraldom a mužom stojacim pred ním. Natiahla pravú ruku a priložila ostrie nožika na remenec s mešcom.

Koža bola tuhá a na prvý raz sa jej ju nepodarilo rozrezať. Zúrivo pídlikala nožom a v duchu si pritom želala, aby sa sir Gerald dostatočne hlboko zaujímal o scénu odohrávajúcu sa pred oltárom a nevšímal si, čo sa mu deje rovno pod nosom. Zdvihla zrak a uvedomila si, že už rozoznáva obrysy ľudí okolo seba: mnísi a mníšky znova zapalovali sviečky. Svetlo bolo každú chvíľu jasnejšie. Nezostávalo jej veľa času. Zúrivo potiahla ostrím, až pocítila, ako remenec povolil. Sir Gerald potichu za-

chrčal: pocítil čosi alebo iba reagoval na divadlo odohrávajúce sa pri oltári? Mešec sa zviezol dole a pristál jej v dlani; bol však priveľký, nezместil sa jej do ruky a vykĺzol z nej. V nasledujúcej strašidelnej chvíli si už myslela, že spadne na zem a stratí sa medzi nešetrnými chodidlami zástupu; potom však mešec zachytila a zovrela v ruke.

Na chvíľu pocítila radosť. Odľahlo jej: mala mešec.

Aj naďalej jej však hrozilo veľké nebezpečenstvo. Srdce jej bilo tak nahlas, až sa jej zdalo, že ho musia počuť všetci naokolo. Rýchlo sa zvrátila a ocitla sa rytierovi za chrbtom. V tej istej chvíli zastrčila ťažký mešec pod prednú časť tuniky. Pocítila, ako jej vpredu navrela hrča, ktorá určite vzbudí podozrenie, ak jej zostane visieť na bruchu ako bachor starého chlapa. Presunula si ho na bok, kde ho sčasti zakrývala ruka. Keď sa svetlá rozžiaria naplno, bude ho vidieť, nemala ho však kam skryť.

Nožik zastrčila do pošvy. Musí sa rýchle dostať preč, skôr ako si sir Gerald všimne, že mu čosi chýba. Lenže zhuk veriacich, ktorý jej pred chvíľou pomohol nebadane odcudziť mešec, jej teraz bránil v úniku. Pokúsila sa odstúpiť trochu dozadu, dúfajúc, že nájde škáru medzi telami; všetci sa však, naopak, tlačili dopredu, aby dovideli na svätcové kosti. Bola v pasci. Nemohla sa ani pohnúť a stála priamo pred človekom, ktorého práve okradla.

Pri uchu sa jej ozval hlas: „Nie je ti dobre?“

Oslovilo ju bohaté dievča. Gwenda sa pokúsila potlačiť paniku. Potrebovala sa stať neviditeľnou. Staršie dievča, ktoré jej ponúkalo pomoc, bolo to posledné, čo potrebovala. Nepovedala nič.

„Dávajte pozor,“ napomenulo dievča ľudí naokolo. „Zadlávite toto malé dievčatko.“

Gwende bolo do plaču. Ohľaduplnosť bohatého dievčata ju mohla pripraviť o ruku. Zúfalo túžila dostať sa preč, a tak sa oprela rukami o muža stojaceho pred ňou a sama sa odtláčala dozadu. Podarilo sa jej však jediné: upútať pozornosť sira Geralda. „Tam dole nič nevidíš, však?“ spýtala sa jej obeť milo; celú zhrozenú ju chytil popod pazuchy a nadvihol ju.

Nemohla si nijako pomôcť. Jeho veľká ruka sa ocitla v jej podpazuší iba malý kúsok od ukrytého mešca. Natočila tvár dopredu, takže ju videl len zozadu, a hľadela ponad dav na oltár, pri ktorom mníši a mníšky zapalovali ďalšie sviece a spievali piesne na počesť dávno mŕtveho svätca. Za nimi, na východnom konci budovy, začalo cez okrúhle rozetové okno prenikať dnu ďalšie svetlo: brieždilo sa a nastupujúce ráno zaháňalo zlých duchov ďaleko od ľudí. Zvonenie stíchlo, chrámom sa rozliehal už iba spev. K oltáru pristúpil vysoký, pekný mních a Gwenda v ňom spoznala Anthonyho, predstaveného kláštora v Kingsbridgei. Zdvihol ruky k mod-

litbe a nahlas vyriekol: „A tak ešte raz, z milosti Ježiša Krista, nech zlo a tma ustúpia pred harmóniou a svetlom svätej Božej cirkvi.“

Zhromaždenie súhlasne zahučalo, potom sa uvoľnilo. Slávnosť vyvrcholila.

Gwenda sa pomrvila, sir Gerald pochopil, čo to znamená, a zložil ju na zem. S odvrátenou tvárou sa pretisla popri ňom a zamierila na opačný koniec davu veriacich. Ľudia už tak veľmi nedychtili uvidieť oltár, a tak si mohla lepšie kliesniť cestu pomedzi nich. Čím bola ďalej, tým to bolo ľahšie, až sa nakoniec ocitla pred veľkou západnou bránou, kde zazrela stáť svoju rodinu.

Otec na ňu vrhol spýtavý pohľad, hotový rozzúriť sa, ak by zistil, že nesplnila, za čím ju poslal. Vytiahla mešec spod košeľe a podala mu ho, šťastná, že sa ho môže zbaviť. Schmatol ho, poobracal v ruke a kradmo nazrel dnu. Zbadala, ako sa zaceril od potešenia. Potom podal mešec mame a tá ho rýchlo strčila medzi záhyby prikrývky, v ktorej bolo zabalené dieťaťko.

Muky sa skončili, ale nebezpečenstvo sa ešte nepominulo. „Zazrelo ma to bohaté dievča,“ priznala Gwenda a počula, ako sa jej od strachu chveje hlas.

Otcovi sa malé oči zablykli od hnevu. „Videlo, čo si robila?“

„Nie, žiadalo však ostatných, aby sa na mňa netlačili, a potom ma ten rytier zdvihol na ruky, aby som lepšie videla.“

Mama vydala dlhý ston.

Otec povedal: „Tak ti teda videl do tváre.“

„Usilovala som sa mať ju od neho odvrátenú.“

„Aj tak bude lepšie, ak na ňu viac nenatrafí,“ rozhodol otec. „K mníchom do nemocnice sa už nevrátim. Pôjdeme do hostinca a naraňajkujeme sa.“

„Nemôžeme sa skrývať celý boží deň,“ namietla mama.

„To nie, ale môžeme sa zamiešať medzi ľuďmi.“

Gwende odľahlo. Otec bol presvedčený, že jej nehrozí nijaké skutočné nebezpečenstvo. Oveľa viac istoty jej však dodalo, že sa ujal velenia a prevzal zodpovednosť na seba.

„A okrem toho,“ pokračoval, „mám radšej chlieb a mäso ako riedku kašu, ktorú podávajú mnísi. Už si to môžem dovoliť!“

Vyšli z chrámu. Obloha bola perlovosivá. Brieždilo sa. Gwende sa chcelo chytiť mamu za ruku, ale dieťaťko sa rozplakalo a mama sa znepokojila. Potom zbadala bieleho psíka s čiernym ňufákom, ako beží ku katedrále, povedomo krívajúc na troch labkách. „Hop!“ zavolala na neho, zdvihla ho zo zeme a privinula k sebe.

2

Merthin mal jedenásť rokov a bol o rok starší ako jeho brat Ralph; veľmi ho však hnevalo, že Ralph je vyšší a silnejší. Spôsobovalo to problémy s rodičmi. Ich otec, sir Gerald, bol vojak a nevedel skryť sklamanie, keď sa ukázalo, že Merthin nezdvihne ťažkú kopiju, že sa unaví skôr, ako zotnú strom, že sa vracia domov s plačom, pretože ho zbili. Ich matka, lady Maud, všetko iba zhoršovala, miatla Merthina tým, že starostlivosť o neho prehánala, hoci on potreboval, aby predstierala, že si nič nevšíma. Keď sa otec pyšil Ralphovou silou, matka sa zakaždým usilovala kompenzovať jeho pýchu tým, že kritizovala Ralphovu hlúposť. Ralphovi to myslelo akosi spomalene, lenže nijako si nemohol pomôcť, a keď si ho preto doberali, zúril a púšťal sa do bitky s ostatnými chlapcami.

Obaja rodičia boli ráno na Všetkých svätých podráždení. Otec vôbec nechcel ísť do chrámu v opátstve. Donútili ho však. Dlhoval kláštoru peniaze a nemal čím zaplatiť. Matka navrhla, aby predali pozemky, ktoré patrili jej manželovi; vlastnil tri dediny blízko Kingsbridgea. Otec jej však pripomenul, že je priamym potomkom Thomasa, ktorý sa stal grófom zo Shiringu presne v tom roku, keď dal kráľ Henrich II. zavraždiť arcibiskupa Becketta. A že gróf Thomas bol synom Jacka Buildera, architekta kingsbridgeskej katedrály, a lady Alieny zo Shiringu – takmer legendárneho páru, o ktorom sa za dlhých zimných večerov rozprávali hrdinské historky, podobné ako tie o kráľovi Karolovi Veľkom a Rolandovi. S takým pôvodom sir Gerald prosto nemohol dovoliť, aby na jeho zem položil ruky akýkoľvek mních, a najmä nie tá stará baba opát Anthony. Keď sa rozkričal, na tvári Maud sa zjavil výraz unavenej rezignácie a vzápätí sa odvrátila. Napriek tomu však Merthin počul, ako si hundre popod nos: „Lady Aliena mala brata Richarda – a ten sa vedel akurát tak biť!“

Možnože opát Anthony bol naozaj stará baba, chlapom však zostal aspoň do tej miery, že sa ustavične sťažoval na nezaplatené dlžoby sira Geralda. Zašiel dokonca za Geraldovým pánom, súčasným grófom zo Shiringu, ktorý bol zhodou okolností aj Geraldovým bratrancom z druhého kolena. Gróf Roland zavolał Geralda na dnešný deň do Kingsbridgea, aby sa tam stretol s opátom a aby dospeli k nejakému riešeniu. Z toho pramenila otcova zlá nálada.

Navyše otca okradli.

Prišiel na to až po sviatočnej omši. Merthin si vychutnával celú drámu

krádeže: tma, zvláštne zvuky, hudba, ktorá sa začínala potichu a potom sa rozburácala, až sa zdalo, že zaplňa celý obrovský chrám, a nakoniec sliepňajúce svetlo sviec. Keď sa začali rozsvetľovať svetlá, všimol si, že niektorí ľudia využívali tmu na páchanie menších hriechov, za ktoré mohli teraz dostať rozhrešenie: dvaja mnísi sa odtrhli od seba a prestali sa bozkávať; všetkými masťami mazaný kupec odtiahol ruku od bujného poprsia usmiatej ženy, ktorá bola celkom očividne manželkou kohosi iného. Keď sa vrátili do nemocnice, Merthin bol ešte vždy celý rozrušený.

Čakali, kým mníšky prinesú raňajky, keď zrazu zazreli chlapca z kuchyne, ako prechádza cez celú miestnosť s podnosom, na ktorom trónil krčah piva a tanier horúcej solenej hovädziny. Chlapec zamieril hore schodmi. Matka zahundrala: „Povedala by som, že tvoj príbuzný, gróf, nás mohol pozvať na raňajky do svojich súkromných komnát. Koniec koncov, tvoja stará mama bola sestra jeho starého otca.“

Otec jej na to povedal: „Ak ti nechutí ovsená kaša, môžeme zájsť na raňajky do hostinca.“

Merthin nastražil sluch. Rád raňajkoval v hostinci, kde mali čerstvý chlieb a slané maslo. Lenže matka namietla: „To si nemôžeme dovoliť.“

„Ale ba, môžeme,“ povedal otec a siahol za mešcom. A presne v tej chvíli si uvedomil, že mešca niet. Najprv sa poobzeral po dlážke okolo seba, či mu náhodou nespadol; potom si všimol odrezané konce koženého remenca. Pobúrený zreval. Všetci okrem matky na neho upriali pohľady. Matka sa odvrátila a Merthin počul, ako si hundre: „Boli tam všetky naše peniaze.“

Otec si obviňujúcim pohľadom premeral ostatných hostí v nemocnici. Dlhá jazva, ktorá sa mu ťahala od pravého spánku k ľavému oku, nadobudla temnočervenú farbu. Miestnosť stíchla, zrazu bola plná napätia: rozzúrený rytier bol nebezpečný, najmä ak ho postretlo nešťastie.

„Niet pochyb, že ťa okradli v kostole,“ poznamenala matka.

Merthin usúdil, že matka má naisto pravdu. V tme ľudia kradli nielen cudzie bozky.

„To je svätokrádež!“ vyhlásil otec.

„Myslím, že sa to stalo vtedy, keď si vzal na ruky to dievčatko,“ pokračovala matka. Tvár mala skrivenú, ako keby práve prehltla čosi náramne trpké. „Ten zlodej ti pravdepodobne siahol zozadu okolo pása.“

„Musím ho nájsť!“ hrmel otec.

Ozval sa mladý mních menom Godwyn. „Je mi veľmi ľúto, že sa stalo čosi také, sir Gerald. Okamžite zájdem za strážnikom a o všetkom mu poviem. Môže sa poobzerať po chudákovi, čo náhle zbohatol.“

Merthinovi sa zdalo, že je to beznádejný plán. Z mesta sem prišli tisíce ľudí a ďalšie stovky doputovali z vidieka. Strážnik ich sotva môže všetkých prezrieť.

Otca to však aspoň na chvíľu upokojilo. „Ten darebák odvisne!“ povedal o čosi tichšie.

„Zatiaľ si ťa s lady Maud a oboma synmi dovoľujem pozvať k stolu, ktorý prestreli priamo pred oltárom,“ pozýval ich Godwyn zdvorilo.

Otec zachrčal. Merthin vedel, ako ho pozvanie potešilo, pretože ho zaradilo vyššie ako celú masu hostí, ktorí budú jesť na dlážke, tam, kde predtým spali.

Chvíľa, ktorá hrozila prerásť do násilia, sa pominula, aj Merthin sa trochu uvoľnil; len čo si však všetci štyria posadali, s úzkosťou začal premýšľať, čo teraz bude s ich rodinou. Jeho otec bol smelý vojak – všetci to o ňom hovorili. Sir Gerald bojoval za starého kráľa pri Boroughbridge a jazva na čele mu zostala po údere mečom jedného z lancashirských rebelov. Nemal však veľa šťastia. Niektorí rytieri sa z vojny vrátili s hojnou korisťou: s nakradnutými šperkami, s nákladom drahých flámskych látok a talianskeho hodvábu alebo so zajatcom, napríklad s milovaným otcom šľachtickej rodiny, za ktorého mohli vyinkasovať výkupné tisíc libier. Nezdalo sa však, že by sir Gerald niekedy prišiel obťažkaný bohatšou korisťou. Navyše si musel sám kupovať zbraň, brnenie, drahého koňa, čo mu malo umožniť plniť si povinnosti a slúžiť kráľovi; výnos z jeho zemí na to nikdy nestačil. A tak, hoci si to matka neželala, siahol po pôžičkách.

Pomocníci doniesli z kuchyne kotol, z ktorého sa parilo. Rodinu sira Geralda obslúžili ako prvú. Kaša bola z jačmeňa, dochutili ju rozmarínom a soľou. Ralph, ktorý nechápal, čo je to kríza v rodine, začal vzrušene rozprávať o bohoslužbách, ktoré sa konali na Sviatok všetkých svätých, umlčalo ho však ticho, s ktorým prijali jeho pozorovania.

Keď zjedli kašu, Merthin pristúpil k oltáru. Mal za ním schovaný luk aj so šípmi. Ľudia by sa báli ukradnúť čosi priamo spoza oltára. Vlastne možno by aj prekonali strach, ak by odmena za to bola dostatočne vysoká, lenže doma vyrobený luk nemal veľkú hodnotu; naozaj, ešte vždy tam bol.

Merthin bol na svoj luk pyšný. Pravdaže, nebol veľký. Naplno napnúť prút dlhý šesť stôp si vyžadovalo všetku silu odrasteného chlapa. Merthinov luk bol dlhý len štyri stopy a bol tenší, ale ináč sa celkom ponášal na zvyčajný anglický luk, ktorý zabil už toľko škótskych vrchárov, waleských vzbúrencov a francúzskych rytierov odetých v brnení.

Otec zatiaľ nepodrobil jeho luk kritike, ba aj teraz sa tváril, ako keby ho videl po prvý raz. „Skadiaľ si vzal pružné drevo?“ spýtal sa. „Je drahé.“

„Toto nebolo – je prikrátke. Dal mi ho výrobca lukov.“

Otec prikývol. „Odhliadnuc od dĺžky, je to dokonalé drevo,“ povedal. „Pochádza z kmeňa tisu, z miesta, kde drevo tesne pod kôrou prechádza do jadra.“ Ukázal na dve odlišné farby.

„Ja viem,“ povedal Merthin dychtivo. Nenaskytlo sa mu veľa príležitostí urobiť dojem na vlastného otca. „Pružná beľ sa najviac hodí na prednú časť luku, pretože sa ochotne vracia do pôvodnej podoby; drevo z jadra je najlepšie na vnútro oblúka, lebo tlačí dozadu, keď sa oblúk prehne dovnútra.“

„Presne tak,“ potvrdil jeho slová otec. Vrátil mu luk. „Lenže pamätaj, toto nie je zbraň pre šľachtica. Synovia rytiera nemôžu byť lukostrelci. Daj ho nejakému sedliackemu chlapcovi.“

Merthinovi zvädol hrebienok. „Ešte som ho nevyskúšal.“

Zasiahla matka. „Nechaj ich, nech sa hrajú,“ povedala. „Sú to ešte len deti.“

„Máš pravdu,“ pritakal otec, ktorý už stratil o luk záujem. „Ktovie, či nám mnísi prinesú aj džbán piva?“

„Poďme už,“ súrila matka. „Merthin, postaraj sa o brata.“

Otec zahundral. „Možno by to malo byť naopak.“

Merthina ako keby poštípala osa. Otec ani len netušil, ako sa veci majú. Merthin sa o seba vedel postarať, no Ralph, len čo zostal osamote, už aj sa s kýmsi kľbčil. Merthin však vedel, že s otcom, ak je v takejto nálade, sa nehodno prieť, a pobral sa z nemocnice bez jediného slova. Ralph sa vliekol za nimi.

Bol jasný, chladný novembrový deň, nebo prikrývali vysoké svetlosivé oblaky. Vyšli z katedrály a vybrali sa po hlavnej ulici, minuli Rybársku ulicu, Kožiarsky dvor a Kuchynskú ulicu. Pri úpätí kopca prešli cez drevený most ponad rieku a dostali sa zo starého mesta na predmestie, ktoré sa nazývalo Nové Mesto. Ulice s drevenými domcami sa tu tiahli medzi pastviskami a záhradami. Merthin ich viedol na lúku, ktorá sa nazývala Pole milencov. Mestský strážnik a jeho zástupcovia tu nastavali terče pre lukostrelcov. Podľa kráľovho výnosu bola cvičná strelba po bohoslužbách pre všetkých mužov povinná.

Nikoho však nebolo treba k strelbe nútiť: nebolo nič ťažké vystreliť v nedeľu ráno na terč niekoľko šípov. Zoradila sa tu už približne stovka mladých mužov z celého mesta, čakali, kedy na nich príde rad. Sledovali ich ženy, deti a tí muži, ktorí sa už pokladali za priveľmi starých alebo priveľmi dôstojných, aby strieľali z luku. Niektorí si priniesli vlastné zbrane. Pre tých, čo boli priveľmi chudobní, aby sa zmožli na vlastný luk, mal John Constable lacné cvičné luky vyrobené z jaseňa alebo liesky.

Všetko pripomínalo sviatok. Dick Brewer predával holby piva zo su-da, ktorý mal na vozíku, a štyri dospelé dcéry Betty Baxterovej ob-chádzali návštevníkov a ponúkali im na podnosoch korenené žemle. Bohatší občania mesta mali na hlavách kožušinové čiapky a na nohách nové topánky, dokonca aj chudobnejšie ženy mali upravené vlasy a pláš-te im vrúbili nové lemovky.

Merthin bol jediný chlapec, čo si niesol luk. Okamžite upútal pozor-nosť ostatných detí. Zhrčili sa okolo neho a Ralpha, chlapci mu kládli otázky, v ktorých sa skrývala závišť, a dievčatá na neho hľadeli alebo s obdivom, alebo s pohrdaním, podľa toho, akaj boli náture. Jedno z diev-čat sa spýtalo: „Odkiaľ si vedel, ako sa taký luk robí?“

Merthin ju spoznal: v katedrále stála hneď vedľa neho. Nazdal sa, že je približne o rok staršia od neho. Mala na sebe šaty a plášť z drahej, jemne tkanej vlnenej látky. Dievčatá svojho veku pokladal Merthin za otravné: ustavične sa chichotali a odmietali brať čokoľvek vážne. Lenže toto dievča sa pozeralo na neho a na jeho luk s nepredstieranou zveda-vosťou, a to sa mu páčilo. „Sám som na to prišiel,“ priznal.

„To je rozumné. A funguje?“

„Ešte som ho nevyskúšal. Ako sa voláš?“

„Caris. Som od Woolerovcov. A kto si ty?“

„Merthin. Môj otec je sir Gerald.“ Merthin si stiahol z hlavy kapucňu, siahol do jej vnútra a vytiahol zvinutú tetivu.

„Prečo nosíš tetivu v klobúku?“

„Aby za dažďa nezmokla. Tak to robia naozajstní lukostrelci.“ Pri-pevnil jeden koniec struny do prvého zo zárezov v dreve, potom privia-zal aj druhý koniec a jemne tetivu natiahol, aby ju napätie udržalo na mieste.

„Budeš strieľať na terče?“

„Budem.“

Jeden z chlapcov poznamenal: „Nedovolia ti.“

Merthin sa na neho pozrel. Mal asi dvanásť rokov, bol vysoký a chudý a mal veľké ruky aj nohy. Merthin ho videl včera večer aj s jeho rodinou v kláštornej nemocnici: volal sa Philemon. Motal sa okolo mníchov, na všetko sa vypytoval a pomáhal im roznášať jedlo. „Pravdaže mi dovo-lia,“ povedal mu Merthin. „Prečo by mi nemali dovoliť?“

„Pretože si primladý.“

„To je hlúposť.“ Už keď Merthin tie slová vypovedal, vedel, že by si nemal byť taký istý: dospelí si občas počinajú veľmi hlúpo. Lenže Phile-monova bohorovná istota ho dráždila, najmä po tom, čo si tak sebave-domo počínal pred Caris.

Odišiel od detí a zamieril ku skupine mužov, ktorí čakali, kedy sa dostanú na rad a budú môcť vystreliť na terč. Jedného z nich spoznal: bol to mimoriadne urastený, širokoplecí muž menom Mark Webber. Mark si všimol Merthinov luk a pomaly, ale prívětivým tónom sa spýtal: „Skadiaľ to máš?“

„Sám som si urobil,“ povedal Merthin pyšne.

„Pozri sa na to, Elfric,“ oslovil Mark suseda. „Vyzerá celkom pekne.“

Elfric bol územčistý chlap s prefíkanou tvárou. Skúmavo si luk prezrel. „Je primalý,“ usúdil pohrdavo. „Nikdy z neho nevystrelíš šíp, čo by prenikol cez brnenie francúzskeho rytiera.“

„To možno nie,“ pritakal Mark. „Lenže predpokladám, že tomuto mladíkovi ešte nejaký rôčik či dva potrvá, kým sa pustí do boja s francúzskymi rytiermi.“

John Constable zavolať: „Sme pripravení, môžeme začať. Mark Webber, strieľaš prvý.“ Obor zastal na čiare. Vybral si masívny luk a znalecky si ho obzrel. Potom úplne bez námahy ohol hrubé drevo.

Strážnik Constable videl Merthina po prvý raz. „Malí chlapci nemôžu strieľať,“ oznámil mu.

„Prečo nie?“ namietol Merthin.

„Nešpekuluj, prečo nemôžeš, a vystúp z radu.“

Merthin počul, ako sa zopár ďalších chlapcov posmešne chichoce. „Na to niet nijakej príčiny,“ povedal namosúrene.

„Deťom nebudem vykladať nijaké dôvody,“ uzavrel to John. „No tak, Mark, strieľaj.“

Merthin sa cítil ponížený. Ten umastený Philemon ho pred všetkými usvedčil, že sa mýli. Odvrátil sa od terčov.

„Veď som ti to vravel,“ dobiedzal Philemon.

„Drž hubu a zmizni.“

„Ty ma stadiaľto nedostaneš,“ zastrájal sa o šesť palcov vyšší Philemon.

„Ale ja áno,“ zastarel sa do veci Ralph.

Merthin si vzdychol. Ralph sa k nemu správal až neuveriteľne lojálne, lenže nepochopil, že ak zbije Philemona, Merthin bude vyzeráť ako slaboch a hlupák zároveň.

„Aj tak už idem preč,“ vyhlásil Philemon. „Idem pomáhať bratovi Godwynovi.“ Odišiel.

Aj ostatné deti sa začali pomaly trúsiť preč. Hľadali iné zaujímavosti. Caris sa obrátila na Merthina. „Mohol by si ten luk vyskúšať niekde inde.“ Očividne by rada videla, čo sa bude diať.

Merthin sa poobzeral okolo seba. „Ale kde?“ Ak by ho prichytili, že bez dozoru strieľa z luku, mohli by mu ho skonfiškovať.

„Mohli by sme ísť do lesa.“

Merthina to prekvapilo. Deti predsa nesmú chodiť do lesa. Skrývajú sa tam vyhnanci, muži a ženy mimo zákona, ktorí sa živia krádežami. Deťom mohli povyzliekať šaty, mohli z nich urobiť otrokov, ba existovali aj horšie veci, o ktorých rodičia hovorili len v náznakoch. Dokonca aj keby takému nebezpečenstvu unikli, otcovia by ich mohli poriadne vyšibať korbáčom, že porušili zákaz. Nezdalo sa však, že by sa Caris čohosi podobného bála. Merthin zasa nehodlal dať najavo, že má v sebe menej odvahy ako ona. A navyše v ňom strážnikovo príkre odmietnutie vzbudilo poriadnu dávku vzdoru. „Tak dobre,“ pristal. „Musíme sa však ubezpečiť, že nás nikto neuvidí.“

Aj na to mala odpoveď. „Poznám cestu.“

Zamierila k rieke. Merthin s Ralphom ju nasledovali. Spolu s nimi poskakoval aj malý trojnohý psík. „Ako sa volá tvoj psík?“ spýtal sa Merthin Caris.

„To nie je môj pes,“ povedala. „Dala som mu kúsok plesnivej slaniny a teraz sa ho neviem striasť.“

Uberali sa po blatistom brehu rieky popri skladiskách, prístavných hrádzach a bárkach. Merthin si potajme prezeral dievča, ktoré tak poľahky na seba prevzalo úlohu vodcu. Malo hranatú tvár, na ktorej sa zračilo odhodlanie, nebolo ani pekné, ani škaredé a v jej očiach zelenkastej farby s malými hnedými bodkami sa tajilo uličníctvo. Svetlohnedé vlasy malo spletené do dvoch vrkočov, aké boli v tom čase v móde medzi bohatými ženami. Šaty, ktoré malo na sebe, boli z drahej látky, na nohách však malo praktické kožené topánky, a nie prešívajú plátennú obuv, akej dávali prednosť vznešené dámy.

Caris odbočila od rieky a viedla ich cez dvor, na ktorom rástli stromy. Z ničoho nič sa ocitli v zalesnenej krajine. Merthina sa odrazu zmocnila neistota. Boli v ozajstnom lese a za každým dubom sa mohol skrývať nejaký zločinec; už začal ľutovať, že dal najavo toľko nerozumnej odvahy, lenže hanbil sa zvrtnúť a vydať sa na cestu späť.

Kráčali ďalej, hľadali dostatočne veľkú čistinu, aby sa na nej dalo strieľať z luku. Caris sa odrazu sprisahaneckým tónom spýtala: „Vidíš tamtú veľkú dubinu?“

„Vidím.“

„Len čo prejdeme okolo nej, dobre sa prikrč a ani nemukni.“

„Prečo?“

„Uvidíš.“

Chvíľu nato sa už Merthin, Ralph a Caris krčili v kroví. Trojnohý pes sedel vedľa nich a zrak plný nádeje upieral na Caris. Ralph sa chcel na čosi spýtať, ale Caris ho umlčala.

O chvíľu prešlo okolo nich malé dievča. Caris vyskočila a schmatla ho. Dievča vykričlo.

„Ticho!“ upokojovala ho Caris. „Nie sme ďaleko od cesty a nechceme, aby nás niekto počul. Prečo nás sleduješ?“

„Máte môjho psa. Nevrátil sa ku mne,“ vzlykalo dievčatko.

„Poznám ťa, videla som ťa dnes ráno v kostole,“ pokračovala Caris už prívetivejšie. „Nič sa neboj, nemáš prečo plakať, my ti neublížime. Ako sa voláš?“

„Gwenda.“

„A pes?“

„Hop.“ Gwenda vzala psa na ruky a psík jej začal oblizovať slzy.

„No vidíš, zasa ho máš. Bude lepšie, ak pôjdeš s nami, len pre prípad, že by zasa odbehol. Okrem toho sama už možno nenájdeš cestu späť do mesta.“

Šli ďalej. Ozval sa Merthin: „Čo má osem rúk a jedenásť nôh?“

„Vzdávam sa,“ oznámil Ralph. Zakaždým sa vzdal.

„Ja viem,“ povedala Caris a uškrnula sa. „Sme to my. Štyri deti a jeden psík.“ Zasmiala sa. „To je dobré.“

Merthin sa potešil. Ľudia nie vždy rozumeli jeho žartom; dievčatá im nerozumeli nikdy. O chvíľu už počul, ako Gwenda všetko vysvetľuje Ralphovi: „Dve ruky a dve ruky a dve ruky a ešte dve ruky je osem rúk,“ vykladala. „Dve nohy...“

Nablízku nebolo nikoho, a tak im to vyhovovalo. Tých niekoľko ľudí, ktorí mali v lese legitímnu prácu – drevorubači, výrobcovia drevného uhlia, taviči železa –, dnes nepracovalo a stretnúť skupinku šľachticov, ktorá by v nedeľu lovila, by bolo nanajvýš neobvyklé. Ak by kohosi predsa len stretli, mohli sa staviť, že to bude nejaký utečenec pred zákonom. Ale pravdepodobnosť takéhoto stretnutia bola len veľmi malá. Bol to veľký les, ťahal sa celé míle. Merthin nikdy nezašiel tak ďaleko, aby sa dostal až na jeho koniec. Konečne prišli na širokú čistinu a Merthin povedal: „Tu sa mi to hodí.“

Na vzdialenom konci čistiny, asi päťdesiat stôp od nich, rástol dub so širokánskym kmeňom. Merthin sa postavil bokom k terču, ako to videl robiť dospelých chlapov. Vybral jeden z troch šíпов, ktoré si zhotovil, a koniec, na ktorom bol zárez, priložil k tetive. Vyrobiť šípy bolo približne rovnako ťažké ako zostrojiť luk. Drevo bolo jaseňové a letky boli z husieho peria. Nezohnal vhodný kúsok železa, z ktorého by urobil hrot, a tak jednoducho zastrúhal drevené konce a potom ich opálil, aby drevo stvrdlo. Zacielil na strom a napäl tetivu. Stálo ho to veľa námahy. Potom vypustil šíp.

Nedoletel až k stromu a spadol na zem. Pes menom Hop vyskočil a prebehol cez čistinu, aby šíp priniesol.

Merthin bol sklamaný. Dúfal, že šíp zasviští vzduchom a zabodne sa hrotom do stromu. Uvedomil si, že tetivu nenapäl dostatočne.

Preložil si luk do pravej a šíp do ľavej ruky. Pripadalo mu neobvyklé, že nie je ani pravák, ani ľavák, ale rovnako sa spolieha na obe ruky. Založil druhý šíp, napäl luk zo všetkých síl a vystrelil. Podarilo sa mu dopraviť ho ďalej ako pri prvom pokuse. Šíp tentoraz doletel takmer k stromu.

Pred tretím pokusom zaciľil lukom vyššie a dúfal, že šíp opíše vo vzduchu oblúk a zasiahne kmeň. Prepočítal sa však, šíp skončil v korunke stromu medzi vetvami, odkiaľ spolu so záplavou suchých hnedých listov spadol na zem.

Merthin bol sklamaný. Strieľať z luku bolo zrejme oveľa ťažšie, ako si predstavoval. Usúdil, že luk je s najväčšou pravdepodobnosťou v poriadku: problémom je jeho zdatnosť či skôr jej nedostatok.

Znova sa mu zdalo, že Caris neberie do úvahy jeho znechutenie. „Dovoľ, nech to skúsím,“ navrhol.

„Dievčatá nemôžu strieľať z luku,“ vyhlásil Ralph a vytrhol luk Merthinovi z ruky. Postavil sa bokom k terču ako predtým Merthin, ale nevystrelil okamžite. Namiesto toho luk niekoľkokrát napäl, aby vyskúšal jeho pružnosť. Podobne ako Merthin, aj on zistil, že strieľať z luku nie je také jednoduché, zdalo sa však, že po chvíli skúšania prišiel na to, ako sa správne strieľa.

Hop zložil všetky tri šípy Gwende k nohám. Dievčatko ich zdvihlo zo zeme a podalo Ralphovi.

Zaciľil, ale nenapäl tetivu, skôr ako vyvinul ramenom tlak, skontroloval, či šíp mieri na kmeň. Merthin si uvedomil, že tak si mal počínať aj on. Prečo robí Ralph všetky podobné veci tak prirodzene, keď nevie rozlúštiť ani najprimitívnejšiu hádanku? Ralph napäl luk, nie s námahou, ale plynulým pohybom, ako keby mu napätie vychádzalo zo stehien. Potom povolil tetivu a presne zasiahol kmeň stromu palec či trochu viac od kraja. Šíp sa zabodol do mäkkého dreva tvoriaceho obal jadra. Ralph sa triumfálne zasmial.

Hop sa rozbehol za šípom. Dobehol až k stromu a v zmätku zastal.

Ralph znova napäl tetivu. Merthin si okamžite uvedomil, čo hodlá urobiť. „Ne...“ vykrikol, bolo však neskoro. Ralph zasiahol psíka. Šíp sa mu zabodol do krku a zostal v ňom trčať. Hop poskočil, spadol a zvíjal sa na zemi.

Gwenda skríkla. Caris povedala: „Och, to nie!“ Obe dievčatá sa rozbehli k psovi.

Ralph sa uškŕňal. „Čo ty na to?“ spýtal sa pyšne.

„Zastrelil si jej psa,“ okríkol ho zlostne Merthin.

„Čo na tom – aj tak mal len tri nohy.“

„To dievčatko ho malo rado, ty idiot. Pozri sa, ako narieka.“

„Žiarliš, lebo nevieš strieľať.“ Čosi upútalo Ralphovu pozornosť. Hladkým pohybom priložil k tetive tretí šíp, opísal lukom oblúk a vystrelil, ešte kým pohyb ustal. Merthin nevidel, na čo Ralph cieli, zazrel to, až keď šíp zasiahol cieľ. Do vzduchu vyletel tučný zajac a urobil kotrmelec. Hlboko v stehne mal zabodnutý šíp.

Merthin nevedel skryť obdiv. Dokonca ani skúsený lukostrelec vždy nezasiahol bežiacieho zajaca. Ralph mal prirodzený talent. Merthin naozaj žiarlil, hoci si to nikdy nepripustil. Aj on túžil stať sa rytierom, smelým a mocným, aj on chcel bojovať za kráľa, ako bojoval jeho otec; teraz cítil sklamanie, lebo zistil, že si nevie poradiť ani s čímisi takým prirodzeným, ako je strelba z luku.

Ralph pohľadal kameň a rozdrvil zajacovi lebku, aby ukončil jeho trápenie.

Merthin si kľakol k obom dievčatám a Hopovi. Pes už nedýchal. Caris jemne vytiahla šíp z psíkovho krku a podala ho Merthinovi. Nevyvalila sa nijaká krv: Hop bol mŕtv.

Všetci chvíľu mlčali. V tichu odrazu začuli mužský výkrik.

Merthin vyskočil na rovné nohy. Srdce mu bilo až v hrdle. Vzápätí začul ďalší výkrik, ale hlas bol tentoraz iný. Nablízku boli zrejme viacerí ľudia. Oba hlasy boli agresívne a plné hnevu. Ktosi sa tam bil. Zhrozený zostal stáť, aj ostatní mali strach. Celkom bez pohybu počúvali, kým sa neozval ďalší zvuk. Akýsi muž bežal lesom, kam ho viedol zrak, prepletal sa pomedzi polámané vetvy, prišliapaval malé stromčeky, udupával napadané lístie.

Blížil sa k nim.

Prvá zareagovala Caris. „Do krovia!“ povedala, ukazujúc na húštinu zo stálozelených rastlín, pravdepodobne domov zajaca, ktorého Ralph pred chvíľou zastrelil, pomyslel si Merthin. Vzápätí už ležala na bruchu a plazila sa hlbšie do krovia. Gwenda ju nasledovala, ťahajúc za sebou Hopovo mŕtve telo. Ralph zobral zastreleného zajaca a bol im v päťách. Merthin sa spustil na kolená, keď si odrazu uvedomil, že nechali v strome trčať šíp, ktorý by mohol prezradiť ich prítomnosť. Preletel cez čistiňu, vytrhol šíp z dreva, behom sa vrátil k nim a aj on sa ukryl v kroví.

Najprv počuli, ako muž dychčí, až potom ho uvideli. Lapal po vzduchu, trhane ho vdychoval do plných pľúc. Všetko nasvedčovalo, že je na konci so silami. Tí, čo ho prenasledovali, kričali z plných hrdiel, vyvolá-

vali na seba: „Tadiaľto – tamtým smerom!“ Merthin si spomenul, ako Caris povedala, že sa nachádzajú blízko cesty. Bol azda muž na úteku pocestný, ktorého prepadli zloději?

V nasledujúcej chvíli muž dobehol na čistinu.

Bol to rytier, mal čosi viac ako dvadsať rokov, za pásom mal meč a dlhú dýku. Bol dobre oblečený, mal na sebe koženú cestovnú tuniku, na nohách čizmy so špicami ohnutými dohora. Tackal sa a padal, kotúľal sa, až napokon vstal, oprel sa chrbtom o kmeň duba, nabral dych a vytasil zbrane.

Merthin vrhol pohľad na svojich spoločníkov. Caris mala tvár bielu od strachu a hrýzla si peru. Gwenda zvierala mŕtvolku svojho psíka, akoby sa pri dotyku s ním cítila bezpečnejšie. Aj Ralph pôsobil vydesene, nemal však taký strach, aby mu zabránil vytiahnuť šíp zo zajačieho stehna a pustiť mŕtve zviera na zem. Zviezlo sa mu po prednej časti tuniky. Chvíľu sa zdalo, že rytier upiera zrak na húštie, a Merthin si s hrôzou pomyslel, že určite zazrel deti, ktoré sa v ňom skryli. Alebo si azda všimol polámané vetvy a podupané lístie na mieste, kadiaľ sa tisli hlbšie? Kútikom oka zazrel, ako Ralph zakladá šíp do luku.

Potom sa zjavili prenasledovatelia. Boli to dvaja ozbrojenci, pevne stavaní, očividne surovci. V rukách mali meče. Na sebe mali výrazné dvojfarebné tuniky, na ľavej strane žlté a na pravej zelené. Jeden mal na sebe kabátec z lacnej hnedej vlny, druhý drsný čierny plášť. Všetci traja zostali stáť a usilovali sa lapiť dych. Merthin si bol istý, že v nasledujúcej chvíli uvidí, ako rytiera rozsekajú na kúsky, a pocítil hanebné nutkanie prepuknúť v plač. Potom z ničoho nič rytier obrátil meč a podával ho prenasledovateľom rukoväťou vpred na znak, že sa vzdáva.

Starší z ozbrojencov, muž v čiernom plášti, postúpil dopredu a natiahol pred seba ľavú ruku. Obozretne prevzal meč, podal ho svojmu spoločníkovi a potom vzal rytierovi dýku. Povedal: „Nejde mi o tvoju zbraň, Thomas Langley.“

„Ty poznáš mňa, ale ja nepoznám teba,“ odpovedal Thomas. Ak aj pocítoval strach, nedal to na seba poznať. „Podľa oblečenia by ste mali byť kráľovniini muži.“

Starší muž priložil hrot svojho meča Thomasovi na krk a donútil ho oprieť sa o strom. „Máš pri sebe list.“

„Sú to inštrukcie, ktoré dáva gróf šerifovi a týkajú sa daní. Môžeš si ten list prečítať.“ Bol to očividne žart, pretože ani jeden zo žoldnierov celkom isto nevedel čítať. Merthin si pomyslel, že Thomas má pevné nervy, ak vie žartovať aj s chlapmi, ktorí ho môžu každú chvíľu zabiť.

Druhý ozbrojenec siahol pod miesto, kde mal rytier meč, a zovrel mešec, ktorý visel Thomasovi na opasku. Netrpezlivo rozťal mečom opa-

sok, vytiahol ho a otvoril mešec. Z neho vybral menší meštek, upletený, ako sa zdalo, z vlny napustenej olejom, a odtiaľ vytiahol skrútený kus pergamenu zapečatený voskom.

Naozaj sa táto bitka odohrala len kvôli listu? Merthinovi sa to nechcelo uveriť. Ak je to naozaj tak, čo stojí na tom pergamenovom zvitku? Je málo pravdepodobné, že sú to len banálne inštrukcie týkajúce sa výberu daní. List musí obsahovať nejaké hrozné tajomstvo.

„Ak ma zabijete,“ oslovil svojich prenasledovateľov rytier, „vražda bude mať svedkov. Budú nimi ľudia, ktorí sa skrývajú v tamtom kroví.“

Na zlomok sekundy všetci onemeli. Muž v čiernom plášti aj naďalej pritiskal hrot meča k Thomasovmu hrdlu a odolával pokušeniu obzrieť sa ponad plece. Muž v zelenom kabátci zaváhal, potom obrátil zrak ku krovíu.

V tej chvíli Gwenda vykrikla.

Muž v zelenom zdvihol meč a urobil dva dlhé kroky cez čistinu smerom ku krovíu. Gwenda sa vztýčila a dala sa do behu. Vyrútila sa z krovia. Ozbrojený muž skočil za ňou a natiahol sa, že ju zdrapí.

Ralph sa takisto z ničoho nič postavil, zdvihol luk, jediným plynulým pohybom natiahol tetivu a vystrelil na muža v zelenom. Šíp vletel mužovi do oka a zavrátil sa mu niekoľko palcov hlboko do hlavy. Zbrojnošovi vyletela ľavá ruka do výšky, ako keby chcela schytiť šíp a vytrhnúť ho z rany; potom však celý ochabol a zviezol sa na zem ako prázdne vrece. Dopadol na zem so žuchnutím, ktoré Merthin doslova pocítil.

Ralph vybehol z krovia a utekal za Gwendou. Merthin kútikom oka zazrel, že sa k nim pridala aj Caris. Aj Merthin chcel bežať, zdalo sa však, že mu nohy prirástli k zemi.

Z opačnej strany čistiny sa ozval výkrik. Merthin videl, ako Thomas zrazil meč, ktorý ho ohrozoval, a skadiaľsi zo záhybov šatstva vytiahol neveľký nôž, dlhý asi ako chlapská dlaň. Lenže ozbrojenec v čiernom plášti bol pripravený. Bleskurýchlo odskočil z dosahu noža. Potom vlastným mečom zamieril rytierovi na hlavu.

Thomas odskočil, nebol však dostatočne rýchly. Ostrie meča mu zasiahlo predlaktie, preťalo kožený rukáv a zabodlo sa do mäsa. Zreval od bolesti, ale nezvalil sa na zem. Rýchlym pohybom, ktorý navyše pôsobil mimoriadne grációzne, zdvihol ruku a zapichol nôž protivníkovi do krku; potom – a ruka pri tom dokončila začatý oblúk – trhol nožom do boku a prerezal väčšiu časť krku.

Mužovi sa z hrdla vyvalila krv ako z fontány. Thomas odskočil, vyhýbajúc sa jej prúdu. Muž v čiernom dopadol na zem; hlava mu visela len na kúsku kože.

Thomas pustil nôž z pravej ruky a zovrel si ňou poranenú ľavú plece. Posadil sa na zem. Odrazu akoby ho opustili sily.

Merthin zostal sám s raneným rytierom, dvoma mŕtvymi ozbrojencami a mŕtvolkou trojnohého psa. Dobre vedel, že by sa mal rozbehnúť za ostatnými deťmi, zvedavosť mu však kázala zostať na mieste. Thomas sa zdal neškodný, aspoň Merthin tak súdil.

Rytier mal prenikavý zrak. „Môžeš vyjsť,“ zavolať naň. „Takýto doráňaný nie som pre teba nijaké nebezpečenstvo.“

Merthin sa váhavo postavil a pretlačil sa von z krovia. Prešiel cez čistinu a zastal len niekoľko stôp od sediaceho rytiera. Thomas sa ozval: „Ak prídu na to, že si sa hral v lese, vyšľahajú ťa bičom.“

Merthin prikývol.

„Neprezradím ťa, ak ty neprezradíš mňa.“

Merthin zasa prikývol. Tým, že pristal na dohodu, neurobil nijaký ústupok. Žiadne z detí sa neprizná k tomu, čo videlo. Čakali by ich nevysloviteľné nepríjemnosti. A čo by urobili s Ralphom, keď zabil jedného z kráľovných mužov?

„Bol by si taký láskavý a pomohol by si mi obviazať ranu?“ požiadal ho Thomas. Merthin si uvedomoval, že napriek všetkému, čo sa za niekoľko posledných chvíľ odohralo, sa rytier správa zdvorilo. Spôsob, akým sa ovládal, bol pozoruhodný. Aj Merthin chcel byť taký, keď raz vyrastie.

Nakoniec sa Merthinovi, hoci mal celkom stiahnuté hrdlo, podarilo dostať zo seba aspoň slovo.

„Áno.“

„Zober ten preseknutý opasok a oviň mi ho okolo ramena. Pravda, ak vládzeš.“

Merthin urobil, ako mu povedal. Thomasova spodná košeľa bola presiaknutá krvou a svaly na ramene mal preseknuté ako kus mäsa, ktorý sa ocitol na mäsiarovom kláte. Merthinovi sa slabučko zdvihol žalúdok, napriek tomu sa však prinútil obkrútiť Thomasovi opasok okolo ramena, aby sa rana uzatvorila a krvácanie spomalilo. Urobil na opasku uzol a Thomas ho pravou rukou pritiahol.

Potom sa Thomas s námahou postavil.

Uprel pohľad na mŕtvych mužov. „Nemôžeme ich pochovať,“ povedal. „Vykrvácal by som, kým by som im vykopal hroby.“ Pozrel sa na Merthina a doložil: „Ani keby si mi pri tom pomáhal.“ Chvíľu premýšľal. „Na druhej strane však netúžim po tom, aby ich objavil nejaký zamilovaný párik, ktorý si hľadá miestečko, aby... aby sa ocitol osamote. Zatiahneme tie telá aspoň do krovia, kde ste sa skrývali vy. Toho v zelenom plášti prvého.“

Pristúpili k mŕtvolám.

„Každý za jednu nohu,“ nakázal Thomas Merthinovi. Pravou rukou chytil mŕtveho za ľavý členok. Merthin sa oboma rukami chopil druhej ochabnutej nohy a potiahol. Spoločnými silami sa im podarilo odpratať telo do krovia a uložiť ho vedľa Hopa.

„To stačí,“ povedal Thomas. Tvár mal od bolesti celú bielu. Po chvíli sa zohol a vytiahol z oka mŕtveho šíp. „Tvoj?“ spýtal sa so zdvihnutým obočím.

Merthin vzal šíp a poutieral ho o trávnu, aby na ňom nezostali stopy po krvi a mozgu.

Podobným spôsobom odtiahli cez čistinu aj druhé mŕtve telo. Hlava, ktorá sa už ledva držala tela, poskakovala po zemi. Telo nechali hneď vedľa prvého.

Thomas pozbieral meče mŕtvych, ktoré ležali na zemi, a hodil ich do krovia za ich majiteľmi. Potom si pohľadal vlastné zbrane.

„A teraz,“ ozval sa, „mám k tebe veľkú prosbu.“ Podal mu dýku. „Vykopal by si malú jamu?“

„Dobre.“ Merthin si vzal od rytiera dýku.

„Presne tu, priamo pred týmto dubom.“

„Akú veľkú?“

Thomas vzal do ruky kožený mešec, ktorý mu predtým visel za pásom. „Takú veľkú, aby v nej tento mešec vydržal ešte päťdesiat rokov.“

Merthin musel pozbierať všetku odvahu, aby sa vládal spýtať: „A to prečo?“

„Len kop, potom ti poviem aspoň toľko, koľko môžem.“

Merthin nakreslil na zem štvorec a začal dýkou uvoľňovať stuhnutú zem. Nakoniec ju holými rukami povyberal.

Thomas zdvihol zvitok a vložil ho do vlneného mešca, mešec potom vložil do väčšieho puzdra. „Tento list som mal doručiť grófovi zo Shiringu,“ povedal. „Obsahuje veľmi nebezpečné tajomstvo. Bol som si vedomý, že posla, ktorého s ním pošlú, naisto zabijú, aby sa ubezpečili, že nikdy neprehovori. Preto som sa potreboval stratiť. Rozhodol som sa, že vyhladám útočisko v kláštore, že sa stanem mníchom. Bitiek mám už po krk, navyše som spáchal množstvo hriechov, za ktoré sa musím kaťať. Len čo som sa stratil, ľudia, ktorí mi ten list zverili, začali po mne pátrať – a ja som mal smolu. Objavili ma v Bristole v hostinci.“

„Prečo ťa prenasledovali kráľovni ľudia?“

„Aj kráľovná by bola najradšej, keby sa to tajomstvo podarilo navždy pochovať.“

Keď bola Merthinova diera osemnásť palcov hlboká, Thomas pove-

dal: „To stačí.“ Vložil puzdro do jamy. Merthin nazhŕňal vykopanú zem späť na puzdro a Thomas zamaskoval čerstvo vykopanú hlinu listami a vetvičkami, takže sa nedala rozoznať od zeme navôkol.

„Ak sa dopočuješ, že som umrel,“ pokračoval Thomas, „vykop ten list a odovzdaj ho ktorémukoľvek kňazovi. Urobíš mi takú láskavosť?“

„Urobím.“

„Kým sa tak však nestane, nesmieš o ňom nikomu povedať. Kým vedia, že mám list, ale nebudú vedieť, kde sa nachádza, budú sa báť čokoľvek podniknúť. Lenže ak vyzeráš jeho tajomstvo, stanú sa dve veci. Prvá – zabijú ma. A potom zabijú aj teba.“

Merthin sa vydesil. Zdalo sa mu nespravodlivé, že sa má ocitnúť v takom nebezpečenstve iba preto, že tomuto človeku pomohol vyhlbiť jamu.

„Je mi ľúto, že som ťa vyľakal,“ ospravedlňoval sa Thomas. „Lenže nie je to tak celkom moja vina. Koniec koncov, ja som ťa neprosil, aby si zabľúdl od týchto končín.“

„Nie.“ Merthin si z celého srdca želal, aby bol poslušný matkine zákazy a vyhol sa lesu.

„Ja sa vrátim na cestu. Nemôžeš sa vrátiť domov tadiaľ, kadial' si sem prišiel? Stavím sa, že ťa tam už čakajú tvoji kamaráti a že nie sú ďaleko odtiaľto.“

Merthin sa zvrtol, že odíde.

„Ako sa vlastne voláš?“ zavolať za ním rytier.

„Merthin, som syn sira Geralda.“

„Naozaj?“ spýtal sa Thomas, ako keby jeho otca poznal. „Nikomú ani muk, ani otcovi nepovedz jediné slovíčko.“

Merthin prikývol a stratil sa.

Prešiel päťdesiat yardov a zdvihol sa mu žalúdok. Vyvracal sa. Hneď sa cítil aspoň o trochu lepšie.

Bolo to tak, ako mu Thomas predpovedal. Ostatní na neho už čakali na kraji lesa neďaleko skladu dreva. Zhrčili sa okolo neho, dotýkali sa ho, ako keby sa chceli ubezpečiť, že je celkom v poriadku. Bolo vidieť, že sa im uľavilo, ale aj že sa trochu hanbia, akoby to bola ich vina, že ho nechali osamote. Všetci boli otrasení, dokonca aj Ralph. „Ten chlap,“ opakoval. „Ten, čo som ho zasiahol. Je vážne zranený?“

„Je mŕtvy,“ odpovedal mu Merthin. Ukázal Ralphovi šíp ešte vždy poškrvený krvou.

„Vytiahol si mu ho z oka?“

Merthin by sa bol rád popýšil, že to urobil on, rozhodol sa však, že povie pravdu. „Nie, vytiahol mu ho ten rytier.“

„Čo sa stalo s tým druhým ozbrojencom?“

„Rytier mu podrezal hrdlo. Obe mŕtvoly sme ukryli do krovia.“

„A on ťa len tak bez všetkého nechal odísť?“

„Áno.“ Zakopaný list Merthin nespomenul.

„O všetkom musíme mlčať, musíme zachovať tajomstvo,“ upozorňovala ich Caris. „Ak na to ktosi príde, budeme v riadnej kaši.“

Ralph sa ozval prvý. „Ja o tom nepoviem nikomu.“

„Mali by sme to odprisahať,“ navrhla Caris.

Utvorili malý kruh. Caris natiahla ruku, takže jej dlaň sa ocitla uprostred. Merthin položil ruku na jej dlaň. Kožu mala mäkkú a teplú. Aj Ralph priložil ruku, potom urobila to isté Gwenda a všetci prisahali na krv Ježiša Krista.

Potom sa vrátili do mesta.

Bolo po lukostreľbe, nastal čas obeda. Ako prechádzali cez most, Merthin povedal Ralphovi: „Keď vyrastiem, chcem sa stať rytierom ako on – vždy zdvorilým, vždy nebojácnym a nepremožiteľným v boji.“

„Aj ja,“ pridala sa Ralph. „Nepremožiteľným.“

Ocitli sa v starom meste a Merthinovi sa zdalo neuveriteľné a prekvapujúce, že všade navôkol prúdi bežný život: plakali tam malé deti, voňalo pečené mäso, chlapi pred hostincami popíjali pivo.

Caris zastala pred veľkým domom na hlavnej ulici priamo oproti vchodu do opátstva. Objala Gwendu okolo pliec a povedala: „Moja sučka vrhla mladé. Chceš sa na ne pozrieť?“

Gwenda ešte vždy pôsobila ustráchané, plač mala na krajíčku, teraz však radostne prikývla. „Áno, prosím.“

Je to od Caris múdre a zároveň aj milé, pomyslel si Merthin. Štence to malé dievčatko utíšia – a privedú na iné myšlienky. Keď sa vráti k rodine, porozpráva im o šteniatkach a bude menej náchylná rozprávať o výlete do lesa.

Rozlúčili sa a dievčatá vošli do domu. Merthin by rád vedel, kedy za sa uvidí Caris.

Potom si spomenul na predošlé starosti. Čo urobí otec s dlžobami? Merthin s Ralphom zamierili do blízkej katedrály. Ralph ešte vždy niesol luk a mŕtveho zajaca. Všade vládol pokoj a ticho.

Prícestný hostinec, ktorý slúžil ako nemocnica, bol takmer prázdny, zostalo tam len niekoľko chorých. Mníška mu povedala, kde nájde rodinu. „Otec je v kostole, stretol sa tam s grófom zo Shiringu.“

Vošli do obrovitánskej katedrály. Rodičia boli vo vestibule. Matka sedela pri päte veľkého stĺpa v kúte, kde sa jeho okrúhla časť stretávala

so štvorcovou základňou. V studenom svetle, ktoré prúdilo dnu cez vysoké okná, sa jej tvár javila vážna a pokojná, akoby bola vytesaná z rovnakého sivého kameňa ako stĺp, o ktorý si opierala hlavu. Otec stál vedľa nej a široké plecia mu ovisali v pozícii úplnej rezignácie. Priamo oproti nim stál gróf Roland. Bol starší ako otec, vlasy mal však stále čierne a vystupovanie energické, a preto pôsobil mladšie. Za grófom stál opäť Anthony.

Obaja chlapci zastali pri bráne, ale matka ich gestom privolala k sebe. „Poďte sem,“ nakázala im. „Gróf Roland nám pomohol uzatvoriť s opátom Anthonym dohodu, ktorá vyrieši všetky naše problémy.“

Otec zachrčal, ako keby za to, čo pre nich gróf urobil, cítil oveľa menšiu vďačnosť než matka. „Moje majetky prechádzajú na kláštor,“ vysvetlil im. „Ani jeden z vás dvoch nezdedí nič.“

„Budeme žiť tu v Kingsbridgei,“ pokračovala matka optimisticky. „Zostaneme v opatere opátstva.“

Merthin sa pre istotu spýtal: „Čo to vlastne znamená?“

„Znamená to, že mnísi nám pridelia dom, v ktorom budeme bývať, dostaneme dve jedlá denne, a to po celý zvyšok života. Nie je to úžasné?“

Merthin bol presvedčený, že v skutočnosti si ani ona nemyslí, že je to naozaj čosi úžasné. Len predstierala, akú má radosť. Otec celkom jasne cítil pohanu za to, že prišiel o pôdu. Merthin si uvedomoval, že sa za tým skrýva čosi viac ako len pocit poníženia.

Otec sa obrátil na grófa: „A čo moji synovia?“

Gróf Roland sa otočil a premeral si ich zrakom. „Ten väčší pôsobí sľubne,“ povedal. „Ty si zabil toho zajaca, chlapče?“

„Áno, pane,“ odvetil nie bez pýchy Ralph. „Zastretil som ho šípom.“

„Môže u mňa zostať niekoľko rokov ako panoš,“ povedal gróf rezolútne. „Urobíme z neho rytiera.“

Zdalo sa, že otca tá ponuka potešila.

Merthin sa cítil zaskočený. Veľké rozhodnutia sa prijímali akosi prívelmi rýchlo. Nahnevalo ho, že mladšiemu bratovi sa ujde taká pocta, kým o ňom nepadla ani najmenšia zmienka. „To nie je spravodlivé!“ vyhrklo z neho. „Aj ja sa chcem stať rytierom!“

Ozvala sa však matka. „Nie!“

„Ale luk som predsa zhotovil ja!“

Otcovi sa vydral z hrdla podráždený vzdych. Vyzeral znechutene.

„Tak ty si zhotovil luk, maličký?“ spýtal sa ho gróf a jeho tvár neskrývala pohrdanie. „V takom prípade ťa dáme vyučiť za tesára.“

3

Dom, v ktorom bývala Caris, bola prepychová budova s drevenou konštrukciou, kamennými stenami a kamenným komínom. Na prízemí sa nachádzali tri oddelené miestnosti: hala s veľkým jedálenským stolom, malá predsieň, kde mohol otec v dostatočnom súkromí debatovať o obchodoch, a celkom vzadu bola kuchyňa. Keď Caris s Gwendou vošli dnu, po celom prízemí sa šírila vôňa varenej šunky, pri ktorej sa im začali zbiehať slinky v ústach.

Caris previedla Gwendu cez halu a potom s ňou zamierila hore schodmi.

„Kde sú šteniatka?“ spýtala sa Gwenda.

„Najprv ňa chcem zoznámiť so svojou matkou,“ odpovedala jej Caris. „Je chorá.“

Vošli do prednej spálne. Na vyrezávanom drevenom lôžku ležala Carisina matka. Bola malá a krehká: Caris bola už teraz rovnako vysoká. Mama vyzerala bledšia ako obvykle a ešte si neupravila vlasy, takže jej padali na ovisnuté líca. „Ako sa cítiš?“ spýtala sa jej Caris.

„Dnes som akási slabá.“ Úsilie, ktoré musela vynaložiť, aby čosi povedala, ju viditeľne oslabovalo.

Caris pocítila dobre známy bolestný poryv strachu a bezmocnosti. Matka bola chorá už celý rok. Najprv ju začali bolieť kĺby. Potom sa jej vyhodili vnútri v ústach vredy a nespočetné škvrny na celom tele. Cítila sa priveľmi slabá, aby sa mohla venovať akejkoľvek činnosti. Navyše minulý týždeň prechladla. Teraz mala horúčku a ledva lapala dych. „Potrebuješ čosi?“ spýtala sa jej Caris.

„Nie, ďakujem, nepotrebujem.“

Taká bola jej obvyklá odpoveď. Caris privádzala do šialenstva bezmocnosť, zmocňovala sa jej vždy, keď počula matku takto hovoriť. „Mala by som poslať po matku Ceciliu?“ Opátka ženského kláštora v Kingsbridgei bola jediná osoba, ktorá mohla matke poskytnúť nejakú úľavu. Výťažok z makovic zmiešala s medom a vareným vínom a tento nápoj prinášal matke aspoň na istý čas úľavu od bolesti. Caris bola presvedčená, že Cecilia je lepšia ako ktorýkoľvek z anjelov.

„Nepotrebujem nič, miláčik,“ povedala mama. „Aká bola omša na Všetkých svätých?“

Caris si všimla, že matka má mimoriadne bledé pery. „Veľkolepá,“ povedala.

Matka sa odmlčala, chvíľu oddychovala a potom položila ďalšiu otázku: „Čo si robila dnes predpoludním?“

„Bola som sa pozrieť na lukostrelcov.“ Caris zadržala dych, pretože sa bála, že matka nejakým činom vytuší, že v sebe skrýva tajomstvo plné viny. Stávalo sa to často.

Lenže matka upierala zrak na Gwendu. „Kto je tá tvoja malá kamarátka?“

„Gwenda. Rada by som jej ukázala šteniatka.“

„To je pekné.“ Mama odrazu pôsobila unavene. Zatvorila oči a hlavu obrátila nabok.

Dievčatá sa potichu vytratili.

Gwenda vyzerala otrásená. „Čo je tvojej mame?“

„Je to veľmi vyčerpávajúca choroba.“ Caris o tom hovorila len veľmi nerada. Matkina choroba v nej vzbudzovala pocit, že na svete sa nemožno spoľahnúť na nič, že prihodiť sa môže čokoľvek a že na celom svete niet nijakej istoty. Naháňala jej dokonca väčší strach ako bitka, ktorej svedkom sa stala v lese. Keď myslela na to, čo by sa mohlo stať, na možnosť, že jej matka umrie, pocítila v hrudi zvieranie, ktoré ju nutkalo vykriknúť.

Strednú spálňu používali Taliani, kupci s vlnou z Florencie a Prata, ktorí sem chodili za obchodmi s otcom. Teraz bola prázdna. Šteniatka sa nachádzali v zadnej spálni, ktorá patrila Caris a jej sestre Alice. Mali sedem týždňov a čoskoro sa mali osamostatniť od matky, ktorá už v styku s nimi javila známky netrpezlivosti. Gwenda vydýchla od radosťi a okamžite bola na zemi vedľa nich.

Caris zdvihla najmenšie šteňa z vrhu, životaschopnú sučku, ktorá už začínala na vlastnú päsť skúmať okolitý svet. „Toto šteniatko si nechám,“ povedala. „Nazvala som ju Drobček.“ Držala malé psička na rukách a dotyk s ním ju upokojoval, pomáhal jej zabudnúť na všetko, čo ju sužovalo.

Zvyšné štyri štence sa krbáľali po Gwende, ovoniavali ju a cmúľali jej šaty. Zdvihla nepekného hnedého psíka s dlhým ňufákom a očami posadenými blízko seba. „Mne sa páči tento,“ povedala. Psíčka sa jej v lone skrútilo do kľbka.

„Chcela by si si ho vziať?“

Gwende vstúpili do očí slzy. „Smiem?“

„Aj tak ich musíme dať preč.“

„Naozaj?“

„Otec tu už ďalších psov nestrpí. Ak sa ti to psíčka páči, môžeš si ho vziať.“

„Och, áno,“ zašepkala Gwenda. „Áno, prosím.“

„Aké mu dáme meno?“

„Také, čo by mi pripomínalo Hopa. Možno ho nazvem Skok.“

„To je síce meno.“ Caris si všimla, že Skok už stačil v Gwendinom lone zadriemať.

Obe dievčatá sedeli vedľa psíkov a mlčali. Caris premýšľala o chlapcoch, s ktorými sa dnes stretla, o tom menšom, červenovlasom so zlatohnedými očami a o jeho vysokom a peknom mladšom bratovi. Čo ju nutkalo oboch ich zaviesť do lesa? Nebolo to po prvý raz, čo podľahla hlúpemu inštinktu. Zachovať sa podobne ju zvädzalo vždy, keď jej nejaká autorita čosi zakazovala. Teta Petranilla mala sklony ustavične vymýšľať nejaké predpisy alebo zákazy. „Nekrm tú mačku, lebo sa jej nikdy nezabavíme. V dome sa nemá hrať s loptou. Nestýkaj sa s tým chlapcom, jeho rodičia sú obyčajní sedliaci.“ Príkazy, ktoré obmedzovali jej konanie, Caris akoby privádzali k šialenstvu.

Lenže ešte nikdy predtým sa nedopustila čohosi podobne bláznivého. Zachvela sa už pri myšlienke na to, čo sa dnes prihodilo. Pred jej očami zomreli dvaja ľudia. Horšie však bolo, čo sa mohlo stať. Veď mohli zabíť aj tie štyri deti.

Nemohla prísť na to, prečo vlastne tí ľudia spolu zápasili. Prečo tí dvaja ozbrojenci prenasledovali osamelého rytiera? Očividne nešlo o nijaké primitívne zbojstvo. Hovorili čosi o liste. Merthin sa však o ničom podobnom nezmienil. Pravdepodobne sa už viac nedozvedel. Bolo to ďalšie z tajomstiev, ktoré obostierali životy dospelých ľudí.

Caris sa Merthin páčil. Jeho nudný brat Ralph sa ponášal na všetky tucetové chlapčiská z Kingsbridgea, na malých chvastúňov a agresívnych hlupek. Merthin bol však čímsi výnimočný. Zaujal ju hneď od začiatku.

Dvaja noví kamaráti, a za jediný deň, pomyslela si, hľadiac na Gwendu. Malé dievčatko vôbec nebolo pekné. Tmavohnedé oči jej sedeli blízko seba nad zahnutým nosom. Caris si s pobavením uvedomila, že aj psík, ktorého si vybrala, sa tak trochu ponáša na ňu. Gwenda nosila staré šaty, ktoré obnosilo viacero detí pred ňou. Už sa trochu upokojila a nepôsobila dojmom, že sa každú chvíľu rozplače. Aj na Caris zaúčinkovali šteniatka upokojujúco.

V hale pod nimi sa ozvali známe habkavé kroky a chvíľu nato zaburácal hlas: „Pre všetkých svätých, prineste mi džbán piva, som smädný ako ťažný kôň.“

„To je môj otec,“ oznámila Gwende Caris. „Pod', zoznámim ťa s ním.“ Keď uvidela, že Gwenda má strach, dodala: „Neboj sa, on len vykrikuje, v skutočnosti je to dobrák.“

Dievčatá aj so šteniatkami zbehli dolu. „Kde je všetko moje služobníctvo?“ hulákal ocko. „Ušli a pridali sa k jarmočníkom?“ Vyvalil sa z kuchyne krívajúc; pravú, krivú nohu vliekol za sebou. V ruke mal dre-

vený vyrezávaný džbán, po okraj plný piva. „Ahoj, ty moja malá iskierka,“ oslovil Caris už mäkkším tónom. Usadil sa na veľkej stoličke v čele stola a dožičil si dlhý dúšok. „Už je lepšie,“ vyhlásil a poutieral si rukávom bradu, celú od peny. Potom si všimol Gwendu. „Takže nielen malá iskierka, ale aj sedmokráska?“ povedal. „Akože sa voláš?“

„Som Gwenda z Wigleighu, pane,“ odpovedala s posvätnou bážňou.

„Darovala som jej šteniatko,“ vysvetľovala mu Caris.

„To bol dobrý nápad,“ schválil jej čin otec. „Šteniatka potrebujú lásku, a nikto ich nemiluje väčšmi ako malé dievčatká.“

Na stoličke hneď pri stole Caris zazrela šarlátovú látku. Museli ju doviezť z cudziny, pretože anglickí farbiari nevedeli vyrobiť takú jasnú červenú farbu. Otec, sledujúc jej pohľad, povedal: „To je pre tvoju matku. Vždy chcela kabát talianskej červenej farby. Dúfam, že jej dodá odvalu vyzdravieť, aby si ho mohla obliecť.“

Caris sa dotkla látky. Vlna bola mäkká a husto tkaná, ako to vedeli len Taliani. „Je nádherná,“ pochválila ju.

Z ulice vošla dnu teta Petranilla. Čímsi sa ponášala na Carisinho otca, lenže tam, kde on dával najavo srdečnosť, ona sa javila ako úzkoprsá. Viac sa ponášala na druhého brata, Anthonyho, opáta z Kingsbridgea: obaja boli vysokí, mali impozantné postavy, kým tatko bol nízky, s hrudou ako sud, a navyše chromý.

Caris nemala Petranillu v láske. Bola múdra, ale zároveň aj zlá, čo bola u dospelého človeka osudná kombinácia: Caris ju nijakým činom nevedela prelštíť. Gwenda vycítila, že Caris nemá tetu v láske, a na prišielkyňu sa preto pozerala s obavami. Iba otec mal radosť, že ju vidí. „Poď ďalej, sestrička,“ pozýval ju. „Kde je služobníctvo?“

„Neviem, prečo si prišiel k záveru, že práve ja by som to mala vedieť. Veď som len teraz vyšla zo svojho domu, a ten je na druhom konci ulice. Ale ak mám hádať, Edmund, povedala by som, že kuchár je v kurníku a hľadá vajčka, aby ti mohol urobiť pudíng, a slúžka je hore na poschodí a pomáha tvojej žene s nočníkom, ktorý obyčajne používa na poludnie. A pokiaľ ide o učňov, tí by mali byť v službe a strážiť sklad na brehu rieky. Dozerajú, aby si nejakí sviatoční flamendri nevzali do opitých hláv, že najlepšie, čo môžu urobiť, je založiť si ohník na mieste, skadiaľ by mohli zablúdené iskry zasiahnuť tvoj sklad vlny.“

Často sa vyjadrovala podobným spôsobom, na jednoduché otázky dávala odpovede, ktoré sa ponášali na malú kázeň. Jej spôsoby boli ako vždy povýšenecké, lenže otec na to nedbal alebo sa aspoň tváril, že si z nich nerobí ťažkú hlavu. „Moja sestra je pozoruhodná,“ povedal. „To ona zdedila rozum po našom otcovi.“

Petranilla sa obrátila k dievčatám. „Náš otec bol potomok Toma Buildera, nevlastný otec a učiteľ Jacka Buildera, architekta kingsbridgeskej katedrály,“ vysvetlila im. „Prvorodeného syna otec sľúbil Bohu, lenže, žiaľ, prvorodená bola dcéra – ja. Meno mi dal podľa svätej Petranilly – bola to dcéra svätého Petra, o čom určite viete. Otec sa potom modlil, aby aspoň nasledujúce dieťa bol syn. Ale jeho prvý syn sa narodil s telesnou chybou a on nechcel venovať Bohu dar, ktorý má kaz. Edmunda preto vychoval tak, aby sa mohol venovať obchodu s vlnou. Našťastie, ako tretí otcov potomok prišiel na svet Anthony, príkladné a bohabojné dieťa. Anthony ešte ako chlapec vstúpil do kláštora a dnes je jeho opátom. Sme na to náramne hrdí.“

Keby bola muž, bol by z nej kňaz, ale takto jej najväčším bohumilým skutkom bolo, že svojho syna Godwyna vychovala tak, aby sa z neho stal mních, ktorý pôsobil v opátstve. Podobne ako starý otec Wooler obetovala svoje dieťa Bohu. Caris bolo staršieho bratranca Godwyna odjakživa ľúto, lebo mal za matku práve Petranillu.

Petranilla si všimla červenú látku. „Čo to má byť?“ spýtala sa. „Veď je to najdrahšia talianska látka!“

„Kúpil som ju Rose,“ vysvetlil jej otec.

Petranilla na neho chvíľu uprene hľadela. Pravdepodobne si o otcovi myslela, že je blázon, keď kupuje takú látku žene, ktorá už celý rok nevyšla z domu. Potom však povedala iba: „Si na ňu veľmi dobrý,“ čo síce mohla, ale celkom dobre aj nemusela byť poklona.

Otec o to však nestál. „Poď sa na ňu pozrieť,“ súril ju. „Pookreje, uvidíš.“

Caris o tom pochybovala, ale Petranilla nezapochybovala ani na chvíľu a vybrala sa hore schodmi.

Domov sa vrátila Carisina sestra Alice. Bola o rok staršia ako Caris, mala jedenásť rokov. Zbadala Gwendu a spýtala sa: „Kto to je?“

„To je moja nová kamarátka Gwenda,“ oznámila jej Caris. „Bude sa starať o jedno šteniatko.“

„Ale veď má to, čo som chcela ja!“ zaprotetovala Alice.

O ničom podobnom sa však predtým nezmienila. „Och – veď si si predsa ešte nijaké nevybrala!“ zvolala nahnevaná Caris. „Hovoriš tak len preto, lebo si zlomyseľná.“

„Prečo by si mala vziať jedno z našich šteniatok?“

Zasiahol ocko. „No tak, no tak,“ povedal. „Máme viac šteniec, ako potrebujeme.“

„Caris sa ma mala najprv spýtať, o ktoré mám záujem!“

„Áno, to mala,“ pripustil otec, hoci dobre vedel, že Alice tak hovorí len preto, aby robila prieky. „Už to viac neurob, Caris.“

„Neurobím, ocko.“

Z kuchyne sa vynoril kuchár s džbánmi a pohármi. Keď sa Caris učila hovoriť, kuchára ktovie prečo nazývala Tutty a to meno mu už zostalo. „Ďakujem ti, Tutty,“ oslovil ho ocko. „Sadnite si k stolu, dievčence.“ Gwenda zaváhala, nebola si istá, či pozvanie patrí aj jej, ale Caris jej kývla, pretože vedela, že otec mal na mysli aj Gwendu – na večeru zvyčajne pozýval každého, kto bol na dohľad.

Tutty dolial ockovi do pohára piva, Alice, Caris a Gwende nalial pivo riedené vodou. Gwenda na dúšok vypila všetko, čo mala v pohári, lebo nápoj jej veľmi chutil. Caris usúdila, že nemala veľa príležitostí napiť sa piva: chudobní pili najčastejšie mušt z planých jabĺk.

Potom kuchár položil pred každého hrubý krajec ražného chleba veľkosti štvorcovej stopy. Gwenda okamžite vzala svoj kus chleba do ruky, aby sa doň pustila, a Caris si uvedomila, že jej nová kamarátka ešte nikdy predtým nesedela za prestretým stolom. „Vyčkaj,“ poradila jej potichu a Gwenda položila chlieb zasa na stôl. Tutty priniesol drevený podnos so šunkou a misku s kapustou. Otec vzal veľký nôž, narezal šunku na kusy a navršil ich na chlebové doštičky. Gwenda vyvažovala oči na množstvo mäsa, ktoré jej nadelili. Caris položila lyžičkou na každý kus šunky kapustné listy.

Z poschodia rýchlo zbehla dievčina, ktorá sa starala o domácu paniu. „Panej sa pohoršilo,“ zvestovala. „Pani Petranilla tvrdí, že by sme mali poslať po matku Ceciliu.“

„Utekaj do kláštora a požiadať ju, aby prišla,“ nakázal jej ocko.

Slúžka odbehla.

„Dajte sa do jedla, deti,“ ponúkol sediacich otec a nabodol si na hrot noža kus šunky. Caris však videla, že na takúto večeru ocko nemá veľkú chuť. Zdalo sa, že sa teší skôr na čosi, čo na stôl ešte len príde.

Gwenda zjedla trochu kapusty a zašepkala: „Toto jedlo poslali priamo z neba.“ Caris ochutnala kapustu. Uvarili ju so zázvorom. Gwenda pravdepodobne ešte nikdy neochutnala zázvor. Dovoľiť si ho mohli len bohatí ľudia.

Z poschodia zišla Petranilla, naložila na drevený tanier kus šunky a zanesla ho mame; o chvíľu sa však vrátila aj s nedotknutým jedlom. Posadila sa za stôl, aby šunku zjedla sama, a kuchár jej priniesol doštičku na chlieb. „Keď som bola malá, boli sme jediná rodina v Kingsbridgei, ktorá mala každý deň na večeru mäso,“ povedala. „Okrem dní pôstu, pravdaže – môj otec bol veľmi pobožný. Bol to prvý obchodník s vlnou v meste, ktorý obchodoval priamo s Talianmi. Dnes to robí každý – hoci môj brat Edmund je z nich dodnes najvýznamnejší.“

Caris stratila chuť do jedla; to, čo mala v ústach, najprv dlho omáľala a až potom to prehltla. Nakoniec prišla matka Cecilia, malá žena plná života s upokojujúcim rozhodným správaním. Prišla s ňou aj sestra Juliana, jednoduchá žena s dobrým srdcom. Caris sa cítila istejšie, keď videla, ako vystupujú po schodoch, bezstarostný vrabčiak so sliepočkou kolíšucou sa za ním. Poumývajú mamu ružovou vodou, aby jej zrazili horúčku. Vôňa ruží ju povznesie na duchu.

Tutty priniesol jabĺčka a syr. Otec začal nožom šúpať jedno z nich, zjavne duchom neprítomný. Caris si pamätala, ako kedysi, keď bola mladšia, dával ošúpané jabĺčka jej a sám jedol kúsky šupy.

Dole schodmi zišla sestra Juliana. Na buclatej tvári sa jej zračili obavy. „Matka predstavená chce, aby ste zavolali brata Josepha, nech prezrie pani Rose,“ oznamovala. Joseph bol hlavný lekár, ktorý pôsobil v kláštore; medicínu študoval u profesorov v Oxforde. „Pôjdem a zavolám ho,“ ponúkla sa Juliana a vybehla z dverí priamo na ulicu. Ocko odložil ošúpané jablko a ani doň nezahryzol. Caris sa spýtala: „Čo bude?“

„Neviem, iskrička. Bude pršať? Koľko vriec vlny potrebujú Florentiania? Môže ovca dostať dobytčí mor? Je to dieťa dievča alebo chlapec s vykrivenou nohou? Také čosi nikdy nevieme; alebo vieme?“ Odvrátil zrak. „Preto je to také ťažké.“

Podal jej jabĺčko. Caris ho dala Gwende, ktorá ho zjedla celé aj s jadrovníkom a zrníčkami.

O niekoľko minút sa do domu dostavil brat Joseph aj s mladým pomocníkom, v ktorom Caris spoznala Saula Whiteheada, ktorého tak volali preto, že mal vlasy – aj tú trošku, ktorú si na hlave nechal, keď mu robili mníšsku tonzúru – biele ako popol.

Cecilia s Julianou zišli dolu, zrejme preto, aby v neveľkej spálni urobili miesto dvom mužom. Cecilia sa posadila za stôl, ale nepustila sa do jedla. Mala drobnú tvár s ostrými črtami: malý špicatý nos, jasné oči, bradu ako provu člna. Zvedavo si premerala Gwendu. „A ktože je toto malé dievčatko?“ spýtala sa ostrým hlasom, „Miluje Ježiša Krista a jeho svätú Matku?“

Gwenda jej odpovedala: „Volám sa Gwenda. Som Carisina kamarátka.“ S úzkosťou sa pozrela na Caris, ako keby sa bála, že sa dopustila trúfalosti, keď sa vyhlásila za jej kamarátku.

„Pomôže Panna Mária mojej mame?“ spýtala sa Caris.

Cecilia zdvihla obočie. „Je to veľmi priama otázka. Povedala by som, že mi ju položila Edmundova dcéra.“

„Každý sa k nej modlí, ale nie každému sa polepší,“ pokračovala Caris.

„A vieš, prečo je to tak?“

„Možno ešte nikdy nikomu nepomohla a je to tak, že silní prežijú a slabí nie.“

„No tak, nebuď hlúpučká,“ zahriakol ju ocko. „Všetci vedia, že svätá Matka nám pomáha.“

„To je v poriadku,“ zamiešala sa do rozhovoru Cecilia. „Je prirodzené, že deti kladú otázky – najmä nepríjemné. Caris, svätí sú mocní vždy, ale niektoré modlitby sú účinnejšie ako iné. Rozumieš tomu?“

Caris nie veľmi ochotne prikývla. Mala pocit, že ju nepresvedčili, iba prelstili.

„Musí prísť k nám do školy,“ pokračovala Cecilia. Mníšky viedli školu pre dcéry šľachtických a prosperujúcich mestských rodín. Mnísi zase viedli oddelenú školu pre chlapcov.

Zdalo sa, že ocko sa zaťal. „Obe dievčence naučila písať Rose,“ povedal. „A Caris pozná aj číslice. Rovnako dobre ako ja – pomáha mi pri obchode.“

„Mohla by sa naučiť aj viac. Určite nechceš, aby celý život strávila ako tvoja slúžka.“

Do debaty sa vložila Petranilla. „Nepotrebuje čítať knihy. Radšej nech sa výhodne vydá. O obe sestry sa bude zaujímať celý zástup pytačov. Synovia kupcov, dokonca synovia rytierov sa budú pretekať, aby sa priženili do našej rodiny. Lenže Caris je múdre dievča: musíme dozrieť, aby sa nezhodila s nejakým básnikom či spevákom, ktorý smrdí grošom.“

Caris postrehla, že Petranilla nepredvída nijaké starosti s poslušnou Alice, ktorá sa pravdepodobne vydá za toho, koho jej vyberú.

Znova sa ozvala Cecilia: „A možnože Caris povolá do svojich služieb Boh.“

Ocko nesúhlasne zavrčal. „Boh už povolal dvoch členov našej rodiny – môjho brata a môjho synovca. Myslím, že by už mohol byť spokojný.“

Cecilia vrhla pohľad na Caris. „Čo si o tom myslíš ty?“ spýtala sa. „Chceš obchodovať s vlnou, stať sa ženou rytiera alebo byť mníškou?“

Myšlienka, že by sa mala stať mníškou, naháňala Caris hrôzu. Jednosť, celý deň, od rána do večera by musela poslúchať cudzie príkazy. Bolo to, ako keby na celý život zostala dieťaťom a Petranilla by bola jej matkou. Stať sa ženou rytiera či kohokoľvek iného jej prichodilo takmer rovnako zlé, pretože ženy sú odsúdené poslúchať svojich manželov. Pomáhať ockovi, a keď už bude veľmi starý, prevziať celý jeho obchod, sa jej zdalo ako najmenej nepríťažlivá možnosť, ale na druhej strane to nebolo ani jej vysnívaný osud. „Nechcem nič z toho,“ odpovedala.

„Nájde sa čosi, k čomu by si necítila odpor?“ spýtala sa jej Cecilia.

Našlo by sa, hoci Caris sa s takou možnosťou ešte nikomu nezverila

a v skutočnosti si ju doteraz ani veľmi neuvedomovala; zdalo sa však, že táto jej ambícia sa už naplno sformovala, zrazu celkom presne vedela, že celý jej život sa bude uberať týmto smerom. „Budem lekárkou,“ povedala.

Nasledovala chvíľa ticha, potom sa všetci nahlas zasmiali.

Caris očervenela, pretože nevedela, čo je na jej slovách smiešne.

Ockovi jej prišlo ľúto. Pokúsil sa vysvetliť jej, v čom je problém. „Lekármi môžu byť len muži. Nevedela si to, iskrička?“

Caris pochytil zmätok. Obrátila sa na Ceciliu. „A čo ty?“

„Ja nie som lekárka,“ vysvetľovala jej Cecilia. „Je pravda, že my mníšky sa staráme o chorých, avšak riadime sa podľa príkazov učených mužov. Mníchov, ktorí študovali pod vedením múdrych profesorov. Takých, čo rozumejú stavom ľudského tela, vedia, čo spôsobuje, že sa počas choroby vychýľuje z rovnovážneho stavu, a vedia, ako ho vrátiť do vyváženého stavu, aby sa obnovilo jeho zdravie. Vedia, ktorú žilu otvoriť pri migréne, ktorú pri malomocenstve alebo dýchavici; kde čo vypáliť alebo kam priložiť banku, či kedy naordinovať obklad alebo kúpeľ.“

„Žena sa také čosi nenaučí?“

„Možno naučí, ale Boh to zariadil ináč.“

Caris odjakživa dráždil spôsob, akým sa dospelí až do omrzenia uchýľovali k podobným banálnym vysvetleniam, keď mali odpovedať na nepríjemnú otázku. Lenže kým stačila čosi poznamenať, dolu schodmi zišiel brat Saul s miskou plnou krvi. Prešiel cez celú miestnosť, zamieril do kuchyne a potom na zadný dvor, aby tam krv vylial. Pri pohľade na misku sa Caris zakrútila hlava. Púšťanie žilou používali ako liečebnú metódu všetci lekári, a preto predpokladala, že musí byť účinné; na druhej strane však nenávidela pohľad na životodarnú tekutinu z tela vlastnej matky v miske, ktorú hodlali vyliať.

Saul sa o chvíľu vrátil do izby k chorej a dolu zišiel Joseph. „Urobil som pre ňu, čo bolo v mojich silách,“ vysvetlil ockovi s najväčšou vážnosťou. „Vyspovedala sa zo svojich hriechov.“

Vyspovedala sa zo svojich hriechov! Caris dobre vedela, čo to znamená. Rozplakala sa.

Ocko vybral z mešca šesť strieborných jednopencových mincí a dal ich mníchovi. „Ďakujem ti, brat,“ povedal. Hlas mal chrapľavý.

Keď mních odišiel, obe mníšky sa vrátili hore.

Alice sedela otcovi v lone a tvár mala zaborenú do jeho krku. Caris plakala a objímala Drobčeka. Petranilla nakázala Tuttymu, aby odpratol zo stola. Gwenda všetko sledovala očami rozšírenými od strachu. Mlčky sedeli okolo stola a čakali.